

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๑

วันจันทร์ ที่ ๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ณ พระที่นั่งอภิเศกมณฑลพิธี

เริ่มประชุมเวลา ๘.๕๐ นาฬิกา

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : วันนี้มีสมาชิกมาประชุม ๓๕ คน
เป็นองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอให้ประชุมรับรองรายงานการประชุมสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓ ผู้ใดจะขอแก้ไขอย่างไรหรือไม่

ไม่มีสมาชิกขอแก้ไขใดๆ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ไม่มีผู้ใดขอแก้ไขอย่างไร
คือว่าที่ประชุมอนุมัติ พิจารณาเรื่องอำนาจของรัฐสภา ก. ในส่วนที่เกี่ยวข้อง
ด้วยการให้ความไว้วางใจในคณะรัฐมนตรีที่ค้างมา

พระยาสิทธิธรรมราช : ข้าพเจ้าเห็นว่ามีปัญหาสำคัญ
อย่างมากคือ คือว่าถ้าเราลงมติไปว่าไม่ให้วุฒิสภาดำรงการไว้วางใจ
หรือไม่ไว้วางใจของรัฐสภาแล้ว ความมั่นคงของระบอบรัฐธรรมนูญน่าจะ
เป็นรูปคึกคักอย่างที่ท่านเดี๋ยวก่อน กล่าว กวกรัฐสภาเป็นคึกคักหลายอย่าง
อย่างที่ท่านต้องการนั้นเป็นที่น่าชื่นชมกับบ้านเมืองเป็นอันมาก เพราะเหตุว่า
ประเด็นเกี่ยวกับประเด็นที่รัก มั่นคงจะเป็นสิ่งที่ดีเกินไปด้วยมั่นคงพอสมควร
แต่ถ้าหากว่าทำให้วุฒิสภานิ่งร่วมด้วย ข้าพเจ้ามั่นใจว่าความมั่นคงของ
ระบอบจะค่อย ๆ เจริญเข้าไปจนถึงที่สุด อาจเป็นประชาธิปไตยที่ดี

LIRT

วิชาการ รัฐบาลก็ควรรัฐบาลนั้นอาจถูกทำลาย และบางคราว อาจเสียหายเพราะ
 วิชาการ รัฐบาลได้เพื่อประโยชน์ ทางการเมือง เมื่อเป็น ดังนั้นถ้าได้สมาชิก
 คุณสมบัติซึ่งหนึ่งเป็นคนต่างมาอยู่กับด้วย ถ้าผู้ที่มีจิตใจจะเห็นความปลอดภัย
 ของชาติของเราแล้วก็จะเห็นว่าเป็นประโยชน์กว่า และเป็นความไม่ประมาทใน
 การที่จะให้สมาชิกวุฒิสภามานั่งอยู่กับด้วยจะไม่เป็น ตลอดจน จะเป็นการชั่วคราว
 ข้าพเจ้าคิดว่าสมาชิกวุฒิสภาผู้แทนซึ่งมาเป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญหรือท่านผู้อื่นบางท่าน
 เห็นไปในทางที่จะเอาระบอบประชาธิปไตย ข้าพเจ้า ขอตาม ว่าในโลกนี้มี
 ที่ไหนประชาธิปไตยที่สมบูรณ์หรือระบอบดี พระศรีอริยวงศาคตญาณ
 ที่สมบูรณ์ ยิ่งประเทศเราเป็นประเทศซึ่งมีประชาธิปไตยใหม่ ๆ เราคิดว่า
 จะค่อย ๆ ก้าวไปตามสมาชิกของไทยว่า ข้า ๆ ได้พิจารณาแล้ว หรือค่อย ๆ
 แล้วจะถูกต้องก็คิดว่า เจ้าคุณธรรมการอื่น ๆ ท่านกล่าวว่าจะท่านผู้อื่นด้วยท่าน
 กล่าวว่าการร่างรัฐธรรมนูญสำหรับประชาชนเพื่อประชาชนโดยประชาชน อันนี้
 มันเป็นเรื่องที่สมควรที่สมควรตายทางมันไม่ใช่ทำสำเร็จ เพราะฉะนั้นเราอย่า
 ข้างในทฤษฎีใหม่มากเกินไป ขอให้หันหน้าเราด้วยความจริงสำหรับประเทศเรา
 ที่อยู่ในฐานะเช่นนี้

อนึ่ง บางท่านกล่าวว่า คำว่ายังมีหมายความว่ายังมีอยู่หมายถึง
 อย่างเดียว และว่าถ้าให้สมาชิกวุฒิสภามานั่งร่วมในการไว้วางใจด้วยแล้ว
 ก็หมายความว่าสมาชิกวุฒิสภามาเล่นการเมืองด้วย ข้าพเจ้าขอถามว่าถ้ากร
 บังคับยังกฎหมายไม่ใช่การเมืองหรือ และบรรพคตสมาชิกวุฒิสภาก็มี
 ต้องเล่นการเมืองด้วยกัน แต่ว่าใครจะเล่นเป็นพรรค หรือเล่นเป็นกลาง ๆ
 พอสมควรกับสภาของสภานี้ ท่านมหาเกษม ๆ กล่าวว่ามีท่านราษฎรยังมี
 ไม่เคยได้มีอำนาจเต็มในสภาผู้แทนเลย ถ้าไม่มีสมาชิกประเภท ๆ ก็มีสมาชิก
 คุณสมบัติ หรือสมาชิกวุฒิสภามานั่งอยู่กับด้วย งานจึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร
 จะเป็น การที่ปัญหาจะได้อันจตุรด้วยดีหรือถูกต้องนั้นเราต้องเอาความจริง
 กัน อย่าคิดแต่เรื่องเอาแพ้เอาชนะเท่านั้น ขอตอบเหตุผลของท่านมหาเกษม ๆ

LIART

จำเหตุได้ผู้ยกการเห็นว่าควรมีสมาชิกประเภท ๒ ก็เพราะทั้งผู้มีสิทธิออกเสียง
 และผู้รับสมัครและพรรคการเมืองของเขาเกือบ ๑๐๐ % ยังไม่รู้หรือไม่เคยทราบบ้าง
 เรื่องระบบเช่นนี้ ถ้าหากว่าให้แต่สมาชิกประเภท ๑ ชาวเขาไม่มีตัวอย่าง
 มาแสดงว่างานแผ่นดินจะดีหมดร้ายยังไปเพียงใดขึ้น แต่ขอพูดจากตัวอย่าง
 ตั้งแต่เด็กสมาชิกประเภท ๒ แล้วแต่มีสมาชิกพหุชนสภาเด็กโดยผู้แทนราษฎร
 และสมาชิกประเภทเขานานมา ตั้งแต่บัดนี้รัฐบาลหรือ การศึกษาธิการ
 การเขารัฐมนตรี การคิดวิธีขึ้นต่าง ๆ เกิดขึ้นในสมัยนั้น นั้นแหละเป็นสมัย
 พระมหากษัตริย์ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเด็กตั้ง จึงเป็นสมัยที่พระมหากษัตริย์
 ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการตั้งสมาชิกพหุชนสภาเลย คราวนี้อาจตั้งสมาชิกในสมัย
 นั้น ท่านคงทำได้แต่คงรับเป็นความจริงว่ามีอะไรอย่างที่เราคิดพูด ๆ เป็น
 นายกรัฐมนตรี การมีสมาชิกประเภท ๒ สมัยนี้เป็นประโยชน์แก่การแผ่นดิน
 เป็นอันมาก เท่าที่ได้ช่วยความพยายามในสมัยนั้นเราได้ทำประมวลกฎหมาย
 หมุดสั้นได้สัญญาทางไมตรีอย่างสมบูรณ์ ได้สัญญาในเรื่องภาษีต่าง ๆ
 ใครจะไม่ยอมรับว่าเมื่อใช้สมาชิกพหุชนสภาหรือสมาชิกประเภท ๒ ในทางที่ถูกต้อง
 แล้วเป็นประโยชน์มากที่สุดทีเดียว แต่ต่อมาภายหลังการได้เสื่อมโทรมลงไป
 ในสมัยที่เมื่อเจ้าคุณได้สิ้นอำนาจไปแล้ว แต่ด้วยมีเหตุขึ้นประกอบด้วยหลาย
 ประการรวมทั้งความมีการสงครามเกิดขึ้น เศรษฐกิจตกต่ำ การเงินจึงได้
 เดือดลงไป ฉะนั้น ถ้าว่าตามประวัติศาสตร์แล้ว ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลใช้ชำนาน
 ในการให้พระมหากษัตริย์ตั้งสมาชิกประเภท ๒ เมื่อใช้ได้แล้ว สมาชิกก็เป็น
 ประโยชน์ บางคราวใช้ไม่ตั้งได้เสียประโยชน์ แต่ต่อไปตามหลักการที่
 เราจะมีผู้มิได้งาน ผู้มีสมาชิกจะตั้งโดยพระมหากษัตริย์โดยแท้ ถึงแม้ว่า
 จะมีองค์มนตรีก็ต้องเป็นองค์การต่างหากจากรัฐบาลให้คำแนะนำด้วยในที่ถูกต้อง
 แล้ว เราทุกคนเป็นต้นใจควรจะหวังไว้ว่าตลอดไป ตลอดชีวิตของสมาชิก
 พหุชนสภาเราจะมิได้สมาชิกเกือบ ๕๐ หรือ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ติดต่อกัน

ที่นั่นเขาจะกล่าวถึงคำที่สองประกอบ ๆ หดองประกอบ ๆ ก็กล่าว
 ว่าพี่เจ้าชอกศกั้นหัวว่า ก็กล่าวว่ามีใจดวงใจหรือ ไม่มีใจดวงใจสำหรับรัฐบาล
 ที่ให้ความรับผิดชอบต่อราษฎรเป็นสิ่งสำคัญมาก ที่ที่สองประกอบ ๆ เห็นว่า
 ไม่มีความสำคัญนั้นข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย และเป็นสิ่งที่ทำให้รัฐบาลอยู่ได้
 ซึ่งอยู่ได้หรือต้องออกไปโดยไม่มีเหตุผล จึงอยู่ที่ที่สองประกอบ ๆ เขาเรื่อง
 ของผู้แทนราษฎรซึ่งถูกถามว่าบอกจำนวนไม่สำคัญอะไร เพราะเหตุจำเป็น
 ข้างมากในสภาเจ้าเป็นรัฐบาล การโต้เถียงเรื่องนโยบายไว้ดวงใจนั้นก็เป็นที่
 ธรรมดา แต่ว่าอย่าลืมว่าสภาผู้แทนของเขานับอายุตั้ง ๖ - ๗ ร้อยปีแล้ว
 เขาดีกว่าเราเท่าไร ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบ เพราะฉะนั้นไป
 ด้วยกันไม่ได้ แต่อีกประการหนึ่งคณะพรรคการเมืองของเราที่ยังอ่อนอยู่
 ไม่มีพรรคการเมืองอย่างแข็งเหมือนของเขา ยกตัวอย่างเมื่อเร็ว ๆ นี้การ
 ที่สภาที่รัฐบาลนายคอง ๆ ขอความไว้ดวงใจนั้น นายคอง ๆ มีมาจวชิต ๖๐
 คือ ๕๐ ถ้าหากว่าไม่มีการสนับสนุนให้เด็ดขาด รัฐบาลนายคอง ๆ อาจจะ
 ร้อยเร่ได้ แต่อุบัติสภาเขาได้อยู่ด้วย นายคอง ๆ จึงได้กระนั้นคิดว่า และใน
 กรณีตรงกันข้ามในการไม่ไว้ดวงใจ ยกตัวอย่างเรื่องที่เป็นที่อภิปรายทั่วไป
 คราวนั้น ถ้าหากว่าสมาชิกวุฒิสภาย่างเรา ๆ ได้เข้าไปแล้ว รัฐบาลนำ
 จะล้มแน่เลย

ส่วนคำมั่นของข้าพเจ้าที่จะขอคัดค้านนายเทพ ๆ ว่าการที่ให้สมาชิก
 วุฒิสภาเขานั่งร่วมด้วยแล้วก็เท่ากับให้วุฒิสภาหรือให้อำนาจพระมหากษัตริย์มี
 ถึง ๑๕ เปอร์เซ็นต์ ถ้าไม่จึงเป็นเช่นนั้น เพราะเหตุว่าเขานั่งตามเองก็มาจาก
 ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ไม่ใช่มาจาก ๘๐ เปอร์เซ็นต์หรือ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์หรือ ๑๗ ล้าน
 การที่พูดเขาพูดกันหรือเขาเที่ยวร่ำมาใช้นั้น เราเขาความจริงกันดีกว่าว่า
 ท่านเป็นผู้แทน ๑๗ ล้านหรือเป็นผู้แทน ๒ ล้าน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอรวม
 ความย่อ ๆ ว่า หากเจตนารมณ์หรือเหตุผลของการโต้เถียง คือว่าเจตนารมณ์
 การโต้เถียงเหตุผลนี้ ฝ่ายที่จะให้ประชุมร่วมกันได้พิจารณาจะยอมมีความ

จริงในความเห็นของผู้มีสิทธิออกเสียงของพรรคการเมืองของเรา ตลอดถึง
ความหมายที่ควรเปรียบนึ่งได้มีเจตนาอันแรงกล้าที่จะวางหลักให้ประชาธิปไตย
อีกฝ่ายหนึ่งไม่ยอมพิจารณา ไม่ยอมรับความจริงในความบกพร่อง มีเจตนา
อันแรงกล้าที่จะยึดอคติในการบริหารแม้แต่ที่จะเป็นพดุมงัดกัย้อม

นายเกษม บุญศรี : ข้าพเจ้าจำเป็นต้องชี้แจงให้ประชนทราบ
อีกเป็นครั้งที่สองในเรื่องเกี่ยวกับการที่จะให้ภาคภูมิใจในความไว้วางใจคณะ
รัฐมนตรีหรือไม่นั้น ในข้อนี้ข้าพเจ้าได้ให้ความเห็นไว้แต่เดิมว่าข้าพเจ้าไม่
เห็นด้วยในการที่สภาผู้มาให้ความไว้วางใจต่อคณะรัฐมนตรี ที่ข้าพเจ้า
ไม่เห็นด้วยก็ได้เรียนเหตุผลหลายประการในวันก่อนนี้ ก็ในเหตุผลเหล่านั้น
หลายประการที่เหตุผลมาคนละทางต้องทาง ทั้งนี้เหตุผลที่ท่านเหล่านั้นได้อ้าง
บางทีก็เคยมาถึงเกี่ยวกับตัวของบุคคลบ้าง โดยเฉพาะของข้าพเจ้าบ้าง
ซึ่งข้าพเจ้าจำเป็นต้องขอประทานโอกาสท่านผู้กล่าวให้เข้าใจในข้อที่ข้าพเจ้าพูด
ด้วย บางคนว่าเพราะเหตุที่ข้าพเจ้าเคยเป็นพระแล้วทำอะไรก็มักกระมังเอา
จนบรรทมเนรมประเพณีของพระมาพูดในที่ ท่านผู้หนักเห็นว่าไม่เหมาะ
ไม่ควรหรือไม่เหมาะไม่สมควร ข้าพเจ้าต้องเอาเรื่องที่ข้าพเจ้าได้ศึกษาอบรม
มาชี้แจงมาในที่นี้ โดยเห็นว่าประชนเอง คนที่ไปอยู่ประเทศอังกฤษก็
เอาเรื่องของประเทศอังกฤษมาพูด ถ้าไปอเมริกาเขาก็เอาเรื่องของอเมริกา
มาพูด ถ้าไปเยอรมันก็เอาเรื่องของเยอรมันมาพูด ที่ข้าพเจ้าไม่ได้ไป
ที่เหล่านั้น และข้าพเจ้าได้ศึกษาอบรมมาอย่างหนึ่งก็จำเป็นต้องมาชี้แจงด้วย
ที่มาชี้แจงไม่ได้หมายความว่าอวดกมาทั้งนี้ ก็เอาความคิดเห็นที่มอบในระเบียบ
นั้นให้มาชี้แจงพลายกันว่าเป็นประโยชน์หรือไม่ ถ้าเป็นประโยชน์ก็ใช้กันใน
วิธีอันพอด้วย แต่อย่างไรก็ดี ทั้งอังกฤษ อเมริกา เยอรมัน ทั้งหมดนี้ไม่
ใช่ว่าดีเสมอเสมอกันเมืองไทยเรา ทั้งนี้ข้อซึ่งท่านพูดว่าหนักถกถายเป็นว่า
ข้าพเจ้าเอาเรื่องมาพูดหนัก โดยที่หาว่าข้าพเจ้าเป็นคนแก่งัด คือว่าไม่จำเป็น
อะไรจะทำอย่างไรในเรื่องนี้ ก็เรื่องต่างๆ ก็ต้องเอาเรื่องที่ดีเห็นมาพูด แต่

LIRT

สิ่งใดที่ไม่รู้ไม่เห็นก็ไม่ทราบในสิ่งนั้น ถึงแม้ว่าจะได้เห็นคำหรือบทความที่ไม่
 ถิ่นถ้าจะพูด เพราะไม่เคยเห็นมา บางท่านเคยถนัดเคยไปสักว่าพี่เมือง
 อังกฤษก็มีพระเขี้ยวอยู่ในสภา แต่เมืองไทยไม่มี เรืองนัฐเจ้าข้าขอเรียน
 ให้ทราบวาทะถกถกการคนด้อย่าง ของเขาของเราเหมือนกันไม่ได้ แล้วของ
 เราต้องไปในที่ของนั้นจะไปดูว่าต่างประเทศศักดิ์ศักดิ์ ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่สมควร
 ตั้งที่ทานเขาใจคือไปเลยหรือถ้าเมื่อไม่รักอย่าพูดเสียเลย ทนบางท่านก็อ้าง
 เหตุผลว่าในการที่สภาภูมิต้องมารวมกันก็อ้างเขาประเทศอเมริกาว่าสภาสูง
 ของเขาได้ทำอย่างหนึ่งอย่างนี้ กิจการของอเมริกาและไทยต่างกัน เมื่อ
 ต่างกันเช่นนี้แล้วท่านจะให้เอาไปรวมกันบางประการอย่างที่ท่านต้องการจะทำ
 ใหม่นี้ ก็ตกลงทำไม่ได้แล้วอีกอย่างหนึ่งก็ข้าพเจ้าได้มองเห็นคิษท่านผู้ใหญ่
 ในที่นี้เองได้พูดให้ข้าพเจ้าฟังแล้วเมื่อเมื่อเรื่องนั้นข้าพเจ้าได้ปฏิบัติมาด้วย ซึ่ง
 เป็นเหตุชัดของจริง ๆ ในการเอาสภาภูมิเข้าไปรวมให้ความไว้วางใจ คือ
 สัมมติว่าอย่างนี้ หรือไม่ต้องสัมมติก็ได้เพราะข้าพเจ้าได้พบมาเองแล้วคือ
 ว่าในเวลาที่เราจะตั้งนายกรัฐมนตรี ตามธรรมเนียมแต่ก่อนเมื่อมีสภาสูง
 ประเภทที่ของชาวต่างชาติเช่นชาวเสียมได้ใครก่เอาชื่อคนนั้นไปถวายพระมหา
 กษัตริย์เป็นการผูกมัด พระมหากษัตริย์จะตั้งคนขึ้นตามพระราชอำนาจ
 ตามที่ทรงเห็นชอบก็ทำไม่ได้จะต้องคงคนที่เราถนัดเข้าไป นั่นเป็นวิธีแต่ก่อน
 แล้วต่อมาเมื่อแยกเป็นสองสภาแล้ว ก็เป็นสภาผู้แทนราษฎรและพฤฒิสภาแล้ว
 วิธีการที่ชาวต่างชาติก็ยังคงปฏิบัติกันอยู่ ทนการปฏิบัติโดยวิธีนั้นก็เป็นไปไม่
 ได้จนนักคือขัดกันตัก เป็นอย่างนั้นคือในสภาผู้แทนนั้นเราตั้งเกิดครุว่าจะเป็น
 ใครก็ได้ความไว้วางใจหรือได้มาจอรัดมากในสภาผู้แทนเราก็กระหน่ำ ทน
 ส่วนสภาสูงเราก็กระหน่ำเหมือนกันว่าเสียงส่วนใหญ่จะไปข้างไหน ทนถาหาก
 ว่าเกิดแยกชาวต่างชาติสภาตรวจ และคนด้อยจะโคเสียงไม่เท่ากัน เพื่อไม่เท่า
 กันนั้นก็ถวถวายพระมหากษัตริย์ไปทั้งสอง ทนเพื่อไม่ให้ถวถวายชื่อทั้งสองก็ใหม่

พร้อมกัน คือพร้อมกันก็เท่ากับปฏิบัตินี้ด้วยความซื่อใจ เมื่อปฏิบัตินี้ด้วยความซื่อใจ ถึงแม้จะได้กันที่มันดีเยี่ยมข้างมากในรัฐสภาที่จริง แต่การงานก็จะเป็นไปไม่เรียบร้อยสักเท่าไร ต่อมาภายหลังเมื่อมีรัฐประหารการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายก็ด้วย การที่ชาวเดี่ยวเราไม่ได้ทำกัน เมื่อไม่ได้ทำกันเช่นนั้นแล้ว ก่อนที่พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีก็จำเป็นจะต้องเรียกประธานสภา ฯ ไปปรึกษาว่าใครที่เหมาะสม โดยวิธีการอย่างนั้น อย่างครั้งหลัง เราว่ากันได้ไปบ้างบัญชีของพรรค คือพรรคไหนได้มากก็บอกได้ว่าหัวหน้าพรรคนั้นควรเป็นนายกรัฐมนตรีเป็นมาจากรัฐธรรมนูญที่มีอยู่ในสภา สำหรับสภาผู้แทนก็ควรบังคับทุกข้อซึ่งตนจึงว่าท่านเป็นผู้ใดถึงแม้มาจากรัฐธรรมนูญเป็นสมาชิกให้ทรงเลือกได้ ส่วนสภาจะเอาใครหรือใครมีเสียงข้างมากโดยวิธีปฏิบัตินี้ถึงแม้ว่าเชิญท่านประธานสภาผู้ไปปรึกษาก็คงดูจากรวมบังคับทุกข้อไม่ได้เต็มปาก เพราะว่าไม่มีผลสัก คือว่าจะจะเป็นใคร เมื่อเป็นเช่นนั้นก็จะตั้งแต่ให้เกิดแก่พระมหากษัตริย์ว่าจะเอาใคร ๆ แน่

ทั้งนี้ถ้าหากว่าเราจะเอามาชาวเดี่ยวพร้อมกันอย่างที่เคยปฏิบัตินั้นมาเป็นประเพณีมันก็ทำไม่ได้ โดยวิธีการอย่างนั้นถึงถึงทำก็ไม่ใช่เป็นการแน่นอนทีเดียว ด้วยเหตุนี้แหละ ในการที่เราจะเอาผู้มีสภาเข้ามาให้ความไว้วางใจก็จะเห็นเหตุให้พระมหากษัตริย์ทรงตั้งได้ ในเมื่อจะตั้งผู้หนึ่งผู้ใด เห็นเสียแต่ความเอื้อเฟื้อตามาซึ่งวิชาจะทำได้เป็นเด็ดขาด ถึงอย่างไรนั้นก็ยังต้องหน้าห้องหลัง แต่ถ้าหากว่าไม่มีผู้มีสภาเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่มาร่วมให้ความไว้วางใจด้วย ก็เป็นอย่างที่พระมหากษัตริย์ทรงได้ทำเต็มตามพระราชอำนาจทีเดียว ในการที่จะตั้งนายกรัฐมนตรี ท่านหาญผู้ซึ่งปรายบางคนพูดว่าถ้าเขาเช่นนั้นไม่ได้ ขอเป็นคนกลาง คือว่าไม่เขาข้างโน้นข้างนี้ ก็ยังจะว่าคนโน้นหรือใครดี เขาก็เอา แต่อาจทั้ง ๆ ที่ตั้งผู้มีสภามาก็ดีหรือว่าผู้เลือกมากก็ดี ก็ยังไม่เคยเห็นผู้มีสภา หรือผู้เลือกมาก บอกว่าใครไม่ดี พฤติการณ์ในหนหลังแสดงให้เราเห็นอยู่อย่างนั้น ก็เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วก็ตาม

เขตเลือกตั้ง ของข้าพเจ้า ท่าน ในรัฐธรรมนูป ว่าเป็นผู้แทนของปวงชน
ข้าพเจ้า เป็นผู้แทนทั่วประเทศ ก็เรื่องเป็นอย่างนี้ เกือบกับอาชีพของคุณ
ด้วยไม่ว่าอย่างอื่น ถ้าหากว่าเหมือนกันทั้งหมดทำงานบ้านการเมืองเสีย
หมดทุกคน แต่ที่ทำไม ไม่มีใครจะทำอย่างแท้จริงเป็นอย่างนี้ เมื่อเรายอมรับว่า
ผู้แทนเป็นผู้แทนของเขตเลือกตั้งนั้น ๆ เช่นนี้แล้วเราจะไม่ให้ผู้แทนเรามีส่วน
มีเสียงในการรับผิดชอบ ในการทำงานบ้านการเมืองของเรา เราจะไปคิดเขา
ออกได้อย่างไร ทั้งข้ออ้างต่าง ๆ นานา ว่าถ้าตั้งมีชนมวุฒิสภาพเช่นนี้ยาก
ทำงานอย่างเมื่อก่อนบอกว่าการมีวุฒิสภาพอย่างนี้แล้วจะเป็นร่วมกับกันได้ และอ้าง
หลายอย่าง เรื่องร่วมกับกันข้าพเจ้าสงสัยเหลือเกินว่าจะ เป็นไปได้จริงหรือไม่
ไม่เป็นไปได้จริง เพราะว่าวุฒิสภาพที่นานมานั้นคนอื่นใดมาก็เห็นคัดกั ข้าพเจ้า
หนักใจในข้อนี้ แต่ไม่กล้าจะกล่าวให้ตรงกันข้ามกับท่าน เป็นแค่เพียงสงสัย
ว่าไม่ว่าท่านจะยืนยันอย่างไรก็ไม่ได้อีก และข้าพเจ้าไม่กล้าจะพูดว่าถ้าวุฒิ
สภาพเดียวกันในเคียวอนั้นจะยกทั้งต้องมือ ข้าพเจ้าไม่กล้าจะพูดเหมือนกัน
สงสัย เรื่องเป็นอย่างนี้ แต่สงสัยจริง ๆ คราวนี้ท่านบอก ว่า ๒๐ เปอร์เซ็นต์
เท่านั้น แล้วจะให้ผู้แทนทำงานบ้านการเมืองได้อย่างไร ก็ทั้งหมดหากษัตริย์
เลือกตั้งองค์เดียว ๓๐๐ คน แต่ว่าผู้แทนคนหนึ่งเลือกตั้งหลายหมื่นคน แต่ท่าน
ไม่ได้ใจ ต้องพระมหากษัตริย์องค์เดียวเลือกตั้งท่านไว้ใจ ถ้าอย่างนั้นถวาย
พระมหากษัตริย์เป็นสมเด็จพระนาญาธิบดี ข้าราชการให้รู้แล้วรู้ออกไป ข้าพเจ้าก็ไม่ว่า
ท่าน หากษัตริย์มาอ้างว่าไป เมื่อข้าพเจ้าพูด ข้าพเจ้าก็ขบขัน
ถ้าอ้างเช่นนี้บ่อย ๆ พระมหากษัตริย์ อ้างจะเป็นการกระหม่อมกระเทือนก็ได้ อ้าง
ตัวเองชี้จะชี้ลงไปอ้างกับคนอื่น ถ้าอ้างคนอื่น ข้าพเจ้าก็อ้างได้ เช่นพระ
มหากษัตริย์เลือกตั้งองค์เดียว แต่ข้าพเจ้าเลือกตั้งหลายหมื่นคน ถ้าอ้าง
อย่างนี้กับเขา อ้างคนอื่นทำไม อ้างตัวเองดีกว่า ที่ท่านบอกอ้างเมื่อครั้ง
มี ๒ ประเภทตาม เมื่อครั้งมีพฤกษศาสตร์ตาม วุฒิสภาพตาม ก็ได้ทำประโยชน์
แก่แผ่นดินเป็นอันมาก ก็จริง ในส่วนที่ทำประโยชน์ ข้าพเจ้าปฏิบัติอะไร

ดักรถหนึ่งแล้ว วิวรของทุกกรณในสังคมเกี่ยวกับประโยชน์ของบ้านเมือง
 ไม่เคยปฏิเสธเลยว่าจะไม่ได้ทำ ผู้แทนเข้าไปได้ทำประโยชน์หรือ ก็ทำ
 เหมือนกัน เราก็นั่งถกบ้างสิ แล้วเขามานั่งถก กับ คุณ ทวี คุณ ย่าง
 บ้างก็จะได้ความเป็นธรรม และท่านบอกว่าจะไม่รับขอเท็จจริงบ้างเป็นอีก
 นัยหนึ่ง และ วันหนึ่งท่านก็ไม่ได้ศึกษาแล้วท่านหาว่าผู้แทนทำในยศนัยคน แต่เมื่อ
 ไม่ได้ศึกษา ก็จะไม่พูด แต่ว่าจำเป็นจะต้องชี้แจงให้ที่ประชุม ทราบเหมือนกัน
 เพราะมีรูปอรรถ และที่ท่านบอกว่าเป็นภาพแทนในสมัยนั้นเป็นผู้ทำเสีย ก็สมาธิ
 บางท่านอย่างท่าน ดร. โสภิต าก็เคยพูดว่าฉันไม่ทำ ผู้แทนเลือกเข้ามาโดย
 การบังคับ ในเขตเลือกตั้งเขาพาเอาไปพบมา คือขอจบบอกให้ชาวบ้าน
 ไปเลือกผู้แทน และที่ชาวบ้านถามไม่รู้อะไร ชาวบ้านถามกับบอกว่าเพื่อต้องการ
 คนนั้นคนนั้นทำไมไม่เลือกเขาเสียเลย ทำไมจะต้องมาบอกให้ชาวบ้านเลือก
 ด้วยก็ให้เลือก กันเสียเองแล้วกัน ทั้งนี้ก็จะบอกว่า ชาวบ้าน ไม่รู้อะไร
 เขาถามเจ้าหน้าที่เช่นนายอำเภอหรือปลัดอำเภอว่าทำไมจะต้องมาบอกให้เลือก
 คนนั้นคนนั้น ก็เมื่อพอใจใครก็ให้เลือกเขาเสียเลย จะต้องให้ชาวบ้าน
 เลือกทำไม ขอให้นักคิดว่าเป็นอย่างไร นี่เป็นขอเท็จจริง ที่เป็นขออย่าง
 และบางที่ท่านจะสงสัย แลวงก็เลยเหมา ไปหมกตงของ ถ้าจะเหมือนอย่างนั้น
 ชาวเขา ก็ยอมเหมือนกัน เรานั่งถกในสังคม เป็นประโยชน์บ้างว่าจะ
 เป็นอย่างไร นี่ชาวเขาเห็นขอชัดของในสังคมใหญ่ จึงที่ใดก็ตามเรียนใน
 ตอนนั้นว่าถ้าถาม แต่ว่าชาวเขา จะต้องพูดถึง นำได้ใจจริงของ ชาวเขา
 เสียก่อน ความจริงชาวเขาต้องการให้ท่านผู้แทนที่มาจากมีความรู้ความสามรถ
 มาทำงานทุกสิ่งทุกอย่าง แต่ทว่าเมื่อหลักการเป็นอย่างนี้แล้วยอมเป็นไปไม่ได้
 ที่เป็นไปไม่ได้ก็มีขอชัดของอย่างที่เป็นอยู่ในเวลานี้คือ อย่างถ้าพระมหากษัตริย์
 เรียกประธานสภาผู้แทนไปถาม ประธานสภาผู้แทนก็จะตอบได้ว่า
 มาขอรับเป็นอย่างไร เพราะมันมีอยู่ในอดีตแล้วว่าเป็นอย่างไร ท่านหาเรียก
 ประธานสภาผู้แทนไปถามก็จะทราบถึงทุกสิ่งไม่ได้ เพราะไม่มีอดีต และถ้าจะ

LIART

กราบบังคมทูลไปก็อาจจะเป็นแต่เพียงการคาดคะเน เราจะเชื่อในทางที่ตรง
ต่อความจริงไม่ได้ เมื่อเราจะให้วุฒิสภา มาร่วมให้ความไว้วางใจเช่นนี้
ข้าพเจ้าเข้าใจว่าพระมหากษัตริย์ก็ทรงตั้งและทรง ปฏิบัติงาน ตามตามพระราช
อริยาถัย ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าสภาวุฒิสภาไม่ควรจะมาร่วมให้ความไว้วาง
ใจในคณะรัฐบาลด้วย

๑๐.๓๑ H.

หลวงประกอบนิติสาร : ข้าพเจ้าพยายามนั่งมาเมื่อวันก่อนแล้ว
ฟัง ๆ คุณเอกก็มีหลายท่านเข้าใจอย่างข้าพเจ้าว่า ข้าพเจ้าพูดวันก่อนท่านว่า
ว่าพูดไม่ได้คือความจริงในเรื่องความเสื่อมเสีย ข้าพเจ้าไม่มองและอย่าง
ที่มหาดเทศม ๆ ว่าเรียนซึ่งกฤษฎีที่เป็นซึ่งกฤษ แต่ที่จริงข้าพเจ้าก็ถนัดซึ่งกฤษ
น้อยกว่าคนที่เรียนในซึ่งกฤษหลายคน ที่ข้าพเจ้าว่าเหตุใดข้าพเจ้าจึงไม่เห็น
ด้วยในการที่จะให้วุฒิสภาเข้าร่วมให้ความไว้วางใจกับสภาผู้แทน ในการที่วุฒิสภา
จะไม่ร่วมให้ความไว้วางใจหรือไม่ให้ความไว้วางใจรัฐบาล สภาผู้แทนนั้นข้าพเจ้ามองในแง่
ปฏิบัติ มองว่าการที่วุฒิสภาจะไม่ร่วมด้วยนั้นมันอันตรายมากเพราะเหตุว่า
ถ้ามันว่าวุฒิสภาให้ความไว้วางใจไปหยก ๆ ร่วมกับสภาผู้แทนให้ความไว้วางใจไป
หยก ๆ สำหรับวันรัฐบาลเข้าไปบริหารเป็นการผ่านจิตจิตใจของสภาผู้แทน
วุฒิสภาไม่สามารถที่จะไปช่วยเหลือให้รัฐบาลดำรงตำแหน่งต่อไปได้ด้วยเสียง
ของคุณ สภาผู้แทนอาจจะเข้ารัฐบาลได้ง่าย ๆ เช่นรัฐบาลเสนอร่างพระราช
บัญญัติในหลักการใหญ่ ๆ สภาผู้แทนพร้อมกันก็มีไม่รับหลักการรัฐบาลก็
ต้องลาออก หรือสภาผู้แทนซึ่งเป็นเสียงข้างมากเสนอพระราชบัญญัติซึ่งรัฐบาล
ปฏิบัติไม่ได้บังคับให้ปฏิบัติรัฐบาลก็ต้องลาออก ข้าพเจ้าขออย่างนี้ โดย
เหตุผลของข้าพเจ้าถกเถียงไปก่อนั้นข้าพเจ้าจึงคิดว่าขอ ให้ท่านผู้มาช่วยกันและ
ผู้ที่ไม่แก้เห็นด้วยวุฒิสภาควรไปร่วมให้ความไว้วางใจ รัฐบาลด้วยนั้นโปรดคำนึงถึง
ข้อนี้ขอหนึ่งคือว่า รัฐบาลจะบริหารงานได้นั้นขอต้องได้รับเสียง

LIRT

ข้างมากของผู้ที่เข้ามาหาใจว่างใจ หรือไม่ให้ความไว้วางใจมาใส่ของคนอื่นซึ่งกัน
 กันไม่พินและการปกครองระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องมีพรรคการเมืองแล้ว
 ข้าพเจ้าว่าในสภาผู้แทนนั้นไม่มีปัญหาพรรคการเมืองมีกันแน่แล้วก็ยังมีอยู่ใน
 วุฒิสภาใครจะว่าไม่มีพรรคการเมือง ข้าพเจ้ายังไม่เชื่อเคยจนเรามาก ๆ กันอยู่
 ว่าไม่มีพรรคการเมือง ข้าพเจ้าว่าคงหากเคยจนไม่มียศไปก็จะมี คนเราเข้า
 มาในการเมืองแล้วจะเต็มใจหรือไม่เต็มใจก็ตาม การสหกรณ์ต่างจะและเปลี่ยน
 ความคิดเห็นกันควรกักกันควรสนับสนุนแค่ไหน ชื่อนี้เองที่จะเกิดพรรคการเมือง
 เมืองต่อไปภายหน้า ผู้ที่เห็นด้วยความคิดเห็นคล้ายคลึงกันก็ปรึกษาหารือ
 กันถึงจะไม่เป็นพรรคการเมืองโดยเบ็ดเสร็จก็เป็นพรรคการเมืองโดยความเคารพ
 นับถือ และสิ่งเหล่านี้มัน ๆ ไปวุฒิสภาจะเกิดพรรคการเมืองกันขึ้น แต่ท่าน
 อัยการนั้นว่าเวลาใครเป็นนายกรัฐมนตรีเขาจะเสี่ยงจากใครสนับสนุนจากใคร
 ก็ต้องหาเสี่ยงจากหัวหน้าพรรคต่าง ๆ แม้วุฒิสภาจะไม่พรรคการเมืองอย่าง
 เบ็ดเสร็จ สืบ ๆ คู่ก็รู้ว่าใครจะเคารพนับถือจากกลุ่มใหญ่ของวุฒิสภารัฐบาล
 จะไม่กล้าหรือเขาก็ต้องคิดกันไปหาผู้ที่เคารพนับถือเหล่านั้นเพื่อคุมเสียงใน
 วุฒิสภา ท่านหลายท่านพูดว่าวุฒิสภาเป็นอิสระไม่เป็นพรรคการเมืองแล้ว
 แต่เป็นเอกชนเปอร์เซ็นต์อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ก็คล้ายกับเป็นพรรคการเมืองเอกชนยุค
 ก็ไม่หายไปทฤษฎีก็ไม่หายไป รัฐบาลจับคู่ได้ก็หาหัวหน้าหรือคนที่เคารพ
 นับถือเมื่อเป็นเช่นนั้นคุมเสียงในวุฒิสภาได้ แต่ว่าวุฒิสภานั้นไม่ยาก ถ้า
 ประพฤติตนดี ๆ หน่อยแล้ว ก็ได้รับควมนับถือ รัฐบาลก็อาจจะประพฤติตน
 ดี ๆ ให้เป็นที่ภาพรับชม แต่อาจจะขาดความคิด ที่ไหนพรรคก็ไปทำตบหลัง
 ไม่มีใครรู้ ก็จะได้รับควมโยโย แต่ถ้าทำอะไรเหลวไหลแล้วเราอาจจะไม่
 ต้องรู้ และหลงตบปากไป ถ้ามีความปรารถนาโดยพอสมควรแล้ว ก็อาจจะ
 คุมเสียงในสภาผู้แทนได้อย่างครบถ้วน ในเวลานี้มีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาและ
 สมาชิกสภาผู้แทนเท่ากัน ในเวลาต่อไปจะเป็นอย่างไรไม่ทราบ ถ้าสมมติ
 ว่าวุฒิสภาเหลือเพียงครึ่งหรือเท่ากันก็ ข้าพเจ้าว่าอันตรายนั่น แค่อยาก

LIART

พระหทัยปญญา : กระผมคิดว่าถ้าหากว่ากระผมไม่ขอให้อภิปราย
ท่านประธาน ฯ ก็ไม่อภิปราย เป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นกระผมอยากขอให้
อภิปราย ก็หวังว่าสมาชิกคงพอใจ

พระยาสาริกพงศัชรรมพิลาศ : กระผมเห็นด้วย เพราะท่าน
ประธาน ฯ ก็อยู่ในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบในการร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ทั้งวังข้าพเจ้าเมื่อได้ฟังทุกคน
หลายคนมากแล้ว ก็ไม่ได้ตั้งใจจะพูด วันนั้นก็มาซิกอัยการจะให้ข้าพเจ้าพูด
ก็ได้เสนอให้พูด แต่งานนั้นก็เห็นความเห็นของท่าน ก็เมื่อครั้งคราวแล้ว
ข้าพเจ้าเองก็เห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญถึงท่านไม่ขอ ข้าพเจ้าก็เกรงว่าจะ
พูดแล้ววันนี้ เพราะเหตุว่าหลายวันแล้ว ก็ยังมีเชิญท่านขอด้วยก็เป็นการดี
เพราะฉะนั้นขอให้ร้องประธาน ฯ มาทำหน้าที่ข้าพเจ้าก็ออกจะแสดงความกังวลใจ
ของท่าน ส่วนเรื่องความเห็นของท่านก็แล้วแต่ท่าน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญลงจากมรรลังก์มาทำการอภิปราย และ
พระยาอรุณการีย์ นพินชร์ขอ ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ขึ้นมรรลังก์กระทำ
หน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ

๑๐.๓๘ น.

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญซึ่งโลก
เกยงกันถึงวันนั้น และเกยงกับอำนาจของวุฒิสภา ไม่ใช่เฉพาะข้อนี้ ยังจะมี
ข้ออื่น ข้าพเจ้านิ่งฟังอยู่ แลวงก็สงสัยกันมากหลายวันก่อนแต่ว่าฟังทรง
มีตัวตนที่ปลุกย่อยแล้วก็ขยอชนกทางไปบ้าง เพราะฉะนั้นก็ช่วยไม่ได้สำหรับที่จะ
ส่งเสริมในคำอภิปราย แลวงก็เป็นเรื่องที่ว่าประชุมกันในบางวันก็มีข้อที่อ้าง
ปลุกย่อยมากไปหน่อย ในเรื่องประวัติข้าพเจ้าเห็นว่าเราได้คิดถองกันแล้ว
ในหลักใหญ่เมื่อครั้งก็แบ่งแยกอำนาจนิติบัญญัติ อังนาจบริหารและอำนาจ

ดูจากการเร่าก่อกองอำนาจแยกกัน แต่ไม่ใช่แยกอย่างเด็ดขาด คือใช้วิธีพาดพิง
 เมินควรวัดเพิ่มเติม ที่ยอมให้รัฐสภาเป็นผู้ควบคุมคณะบริหารและคณะรัฐมนตรี
 ต่อมาเราได้ตกลงกันอีกว่ารัฐสภานั้นจะต้องประกอบด้วย ๒ สภา ไม่ใช่สภา
 เดียวก็เหมือนเช่นที่ดำเนินตาม ขรรพคต แต่ทั้งต้องสภานั้นแหละเป็นผู้ที่มีอำนาจ
 หน้าที่ควบคุมคณะรัฐมนตรี ที่ว่าถึงอำนาจของสมาชิกสภาควรจะมี
 อย่างไร ถ้าพดกันโดยหลักทั่วๆ ไปแล้วเมื่อเรามีตั้งสภาที่ควรที่จะยอม
 ให้ทั้งสองสภานั้นมีอำนาจเท่าเทียมกันยกเว้นแต่บางข้อที่ปลัดก็ยอมอย่างพระราช
 บัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเงินหรืออะไรที่ยกเว้น ที่พดถึงยกเว้นข้าพเจ้าตรว
 ติว่ารัฐธรรมนูญต่างประเทศส่วนมากเมื่อตั้งสภาย่อมให้อำนาจสภานั้นมากยิ่ง
 กว่าของเราเคยอันมาก ในเรื่องนั้นท่านจะได้ระลึกลงว่า เมื่อเรามีรัฐธรรมนูญ
 ๒๕๕๕ ที่ได้พระราชทานมาเรามีสภาเดียวสภาเดียวอันมีอำนาจเต็มที่ การที่
 เริ่มแรกมีการตีความกันไปแต่ข้าพเจ้าขออารัมภบทสักหน่อยว่าไม่ควรถัดเคย
 เดียวเพราะว่าการเปลี่ยนการปกครองครั้งแรกและพระมหากษัตริย์ได้พระราชทาน
 ทั้งสองฝ่ายและครั้งแรกเริ่มต้น สภาเดียวใน ครั้งนั้น ข้าพเจ้าว่าดีกว่าที่สุดแล้ว
 เริ่มแรกมีสองประเภทข้าพเจ้าก็ว่าถูกเหมือนกัน เพราะเราจะทำอะไรก็ต้อง
 เติบไม่ใช่ว่าพอตกชั้นแล้วก็วิ่งไปคนเดียว เพราะฉะนั้นในครั้งนั้นในครั้งนั้น
 เป็นเช่นนั้น ที่ข้าพเจ้าจะขอยกปัญหาว่าเมื่อเรามีสภาเดียวอันมีอำนาจเต็มที่
 ที่เมื่อแยกออกมาตั้งสภาควร ได้รับอำนาจเท่าเทียมกัน เป็นอย่างนั้น จึงจะถูก
 แต่กรณี ๒๕๕๘ ได้มีรัฐธรรมนูญเปลี่ยนแปลงใหม่เรียกว่ารัฐธรรมนูญ ๒๕๖
 ก็ได้มีบัญญัติตกลงกันว่า เมื่อจะเริ่มแรก ความยากลำบากกว่าจะมีสภา
 เดียวหรือสองสภา ซึ่งข้าพเจ้ายกข้อยกเว้นว่าต้องมีสองสภาครั้งแรกนั้นจะต้องสภา
 แลครั้งแรกอำนาจก็ให้อำนาจซึ่งไม่พอเพียงเลย แต่ว่าข้าพเจ้าเป็นฝ่ายเสียง
 ข้างน้อย เสียงข้างมากก็ว่าไปอย่างไรที่เราว่ากันเคยกันหรือที่เรียกว่า
 มงกุฎท้ายมังกรนั้นไม่ใช่ความเห็นของข้าพเจ้า ทั้งนี้ข้าพเจ้าไม่ยึดมั่นอะไร
 เพราะเราคิดกันด้วยเสียงข้างมาก ข้าพเจ้าก็เคารพ แต่กรณีว่ารัฐธรรมนูญ

ครั้งนี้ก็เป็นโอกาสที่เราจะพิจารณาได้ว่าอำนาจของสภาต้องหรือควรมี
 หน้าที่หรือจะเรียกอะไรก็ตามที่เราจะให้มันอำนาจ ควรที่จะให้อำนาจอย่างสมควร
 ได้เพียงใดบ้างหรือ ไม่หรือการที่เมื่อแพ้เสียง ให้มี ๒ สภาแล้วคือให้อำนาจอย่าง
 เสียไม่ได้บ้างที่ตามมาด้วย ข้าพเจ้าขอเสนอว่าไม่สมควร เมื่อเราตกลง
 กันว่ามี ๒ สภาแล้วก็ต้องให้สำนักงานมีอำนาจบ้างตามสมควร แม้จะไม่เหมือนกับ
 สภาที่ ๓ นั้นก็ตาม นี้อาจอย่างนั้น ทั้งนี้ขอมาลงบัญญัติตามหลักบางท่าน
 บอกว่าควรมีสภานี้ได้ก็ถ้อยกัน มาแล้วก็เป็นที่เข้าใจว่ามีอำนาจยังมีในร่าง
 กฎหมายเท่านั้น ข้าพเจ้าว่าที่เราได้ถ้อยไปแล้วเราพูดกันเฉพาะวิธีการ
 เล็กคองหรือตั้งตั้งสมาชิกวุฒิสภาเท่านั้น ส่วนอำนาจของวุฒิสภานั้นเรา
 กำลังจะพิจารณากันอยู่ในปัจจุบันนี้ เพราะฉะนั้นเราจะต้องวางไว้พิจารณา
 กันได้ในคราวนี้

ในประเด็นข้อ ก. ในเบื้องต้นเกี่ยวกับ การให้ความไว้วางใจในคณะ
 รัฐมนตรีนั้นเผอิญมีความเห็นแตกแยกกัน ๒ ฝ่าย ๆ หนึ่งเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภา
 ควรจะตั้งระดับชั้นนี้ให้สภานี้แทนเป็นผู้มีอำนาจแต่ผู้เดียว แต่อีกฝ่ายหนึ่งเห็น
 ตรงกันข้ามว่าอำนาจควบคุมของวุฒิสภานั้นมีอยู่ในขั้นหนึ่งน้อยไป เพราะเมื่อ
 ให้อำนาจที่จะให้ความไว้วางใจแก่รัฐบาลที่จะเข้าบริหารแล้วก็ควรที่จะเพิ่มให้
 อำนาจที่จะให้รัฐบาลออกคดียุติ อย่างนั้นจึงจะเป็นการที่ไม่ใช่ว่าต้องผูกพัน
 มंत्री ก็มีอำนาจให้เขาแล้วให้อำนาจให้ออกคดียุติ จะให้มีอำนาจแต่ให้เขา
 อย่างเดียวแล้วไม่ มีอำนาจให้ออกคดียุติ แล้วก็ยังเรียกว่าไม่สมควรทั้งต้องฝ่าย
 ใดก็เปรียบกันมามากแล้ว ต่างมีเหตุผลด้วยกัน ในที่นี้ข้าพเจ้าให้ข้อสังเกต
 แต่เฉพาะเรื่องปลัดขอยที่ข้าพเจ้าเห็นด้วยไม่สู้สำคัญ แต่ที่โดยเปรียบกัน
 ข้าพเจ้าจะขอตั้งสังเกตเท่านั้นเอง ก็ข้อที่พูดกันหลายคราวข้าพเจ้าฟังดูก็ไม่
 สู้สำคัญนัก ควรพูดแต่เฉพาะที่สำคัญ เช่นว่าคนไหนก็กล่าวคนแก่ หรือ
 คนแก่ก็กล่าวคนหนุ่ม ขอนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าหนุ่มหรือแก่ก็ดูด้วยกันทั้งนั้น เพราะ
 ว่าทางหนุ่มหรือแก่ก็คิดและเดา ส่วนน้อยอันน้อยที่บุคคลลักษณะของ

แต่ละคนต่างหาก ที่ว่าแก่หรือหนุ่มจะดีกว่ากันนั้นข้าพเจ้าไม่เพิ่มเติม เพราะ
ความยากจนอาจจะเกิดเมื่อหนุ่มหรือบางคนอาจจะโตเมื่อแก่ก็ได้ ขอลืมไม่ควรถือ
กัน แต่อาจจะเป็นข้อประกอบที่จะอภิปรายกันได้

ข้อข้อหนึ่งที่ว่าข้าพเจ้าได้ฟังมาหลายสิบครั้งแล้วที่ว่า ถ้าผู้แทน เป็นสภา
ของชนหนุ่มแล้วก็มีสภาพเป็นสภาของชนแก่หรืออภิปรายอะไรกันไปในทำนอง
นั้น ทนเมื่อพูดไปอย่างนั้นดีกว่ากัน แต่ที่จริงแล้วข้าพเจ้าว่ามันไม่ถูกต้องเสมอไป
ทั้งสองสภาพย่อมมีทั้งคนหนุ่มและคนแก่ไม่ใช่หรือ ต่างกันแต่ชั้นอายุชั้นคำ
เท่านั้นเองที่ได้ต่างไป ๓๐ หรือ ๔๐ ปี ส่วนอายุชั้นสูงไม่ได้ทำมเสีย เพราะ
ฉันทนสภาพที่ทนอาจจะมีคนแก่เข้าไป ด้วยอย่างๆ เช่นหม่อมเจ้าสิทธิพร ๆ และ
คนอื่นๆ อาจจะ มี จริยอยู่ในกาลสมัยคนหนุ่มมากของสภาพที่ทนอาจจะมีคนชรา
น้อย แต่ก็อายุ ๓๐ ปีถึงแล้ว เพราะฉะนั้นจะว่าคนหนุ่มอย่างไรก็ดีต่อไปว่า
ร่างรัฐธรรมนูญเป็นรัฐธรรมนูญควรที่จะให้ใช้คือไปในกาลภายหน้า ไม่ใช่
ว่าเป็นการชั่วคราว เพราะฉะนั้นที่หนุ่มเวลานอกไม่กับที่แก่ทั้งนั้น
สภาพที่ทน ขย้าพดถึง สภาพแล้วคือ สภาพที่กฤษฎีข้าพเจ้าเห็นคน ที่มี อายุ ๕๐ ปี
อย่างลอรีย์ชอว์ปเจานังในสภาว่า เพราะฉะนั้นจะว่าสภาพที่หนุ่มไม่ใช่
ข้อที่จะต้องมาถกกันมากนัก

ที่ข้อข้อ ๓ มีผู้กล่าวกันน้อย ๆ ว่าสภาพที่ทน ราษฎรเลือกขึ้นมา
จะมีอำนาจอย่างน้อยอย่าง แต่ส่วนสภาที่ ๒ นั้นพระมหากษัตริย์ทรงเลือก
ไปแต่ได้เห็นว่าจะควรที่จะต่างกัน ข้าพเจ้าเห็นว่าเมื่อเราตกลงกันไปในเป็นวิธีการ
ของการเลือกตั้ง จะเลือกตั้งกันด้วย โทษน้อยที่เราตกลงกัน เราได้ไม่ได้ หรือ
จะว่าราษฎร เลือกตั้ง มาดีกว่า พระมหา กษัตริย์หรือ พระมหากษัตริย์เลือกมาดี
กว่าราษฎร ข้อโทษที่ห้ามสมาชิกหนึ่งว่าถ้าจะเทียบกันว่าข้าพเจ้าว่าราษฎร
ถ้ามีอำนาจเลือกกับพระมหากษัตริย์ทรงเลือกคนเดียว ใครจะดีกว่ากัน
ข้าพเจ้าไม่อยากจะให้ เดี๋ยวนี้กันเช่นนั้น เพราะเหตุที่ว่าพระมหากษัตริย์เลือกตั้ง
ก็อาจจะได้คนดี ราษฎรเลือกมาก็อาจจะได้คนดีเหมือนกัน แต่ก็มีบางที่

บุคคลเหล่านั้นที่จะเชื่อว่าทำอะไรไม่ผิดเลยนั้นไม่ได้ พระมหากษัตริย์ ของพระ
 ราชไทย อาจจะมีได้ในบางครั้งที่เป็นภวชนอย่างเดียวกัน ราษฎรเด็กรวม
 ก่ออาจจะเดือดผุด แต่เป็นเดือนปลัดถอย แต่ส่วนมากเมื่อข้อวัตรของเราจะ
 หลุดเลยไม่ได้ เราได้ติดตลกกันมาตลอด ที่ข้าพเจ้าเห็นด้วยในขณะนั้นทว่าสภา
 แห่งพระมหากษัตริย์ทรงเล็งคองเพราะเป็นพระมหากษัตริย์ในเมืองไทยที่เคารพ
 ดัดการะ ให้ราษฎรเล็งคองอดสภานั่ง ถัดจากสภานั่งราษฎรเล็งคอง
 อย่างหนัก คัดถกกัน แล้วที่เรา จะไปให้เล็งคอง โดย องค์การ ไตองค์ การ แห่งหรือ
 ราษฎรเด็กรักกัน ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย มติที่ข้าพเจ้าว่าถูกต้อง เพราะฉะนั้น
 มาว่ากันเรื่องว่าพระมหากษัตริย์ เล็งคองจะมีอำนาจ น้อยกว่าราษฎร เล็งคอง
 คงรวมอำนาจมากกว่า ซอนข้าพเจ้าไม่ว่าแต่ขอยกเว้นบางข้อ ทันทว่าไม่
 ให้อำนาจสภาตั้งเสียเลยอย่างนั้นเราตกลงทำไม่ได้ ต้องสภานั่งตั้งจำไว้ว่ามี
 มติแล้วว่ามีมติสภา เรื่องนี้ข้าพเจ้าขอไม่เด็ดขยงยอนกล่าวเรื่องว่าทว่าข้าพเจ้า
 ต่อต่อมา มีคนทออยู่ประเภทสองแต่ก่อนหลายครั้งเราจะจะได้เห็นรัฐธรรมนญ
 ตกในขั้นที่จะแก้ไขต้องสภานั่งหลายครั้ง แต่ข้าพเจ้าเป็นฝ่ายน้อยอยู่ครั้ง
 หนึ่ง แล้วคราวนี้ทว่าข้าพเจ้าถ่วงข้าพเจ้าไม่ได้ขอมากมายเลย ขออำนาจพอ
 คุ้มควรทว่าเราจะพักไม่เป็นไร ก็เราวิถจะเป็นนักการเมืองไม่มุ่งหวังว่าพระ
 เสนอไป ทว่าข้าพเจ้าถ่วงไม่ได้ตั้งใจจะให้ท่านทั้งหลายเห็นอำนาจข้าพเจ้าถ
 าทันทีเหตุผลไม่เห็นด้วยท่านจะเห็นเป็นอย่างไรก็สุดแต่ท่าน แต่ข้าพเจ้าเห็นว่า
 เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่สุด และทางวิธีบ้างและประกอบกับท่านสมาชิกต้อง
 ภาวขอให้ข้าพเจ้าพัก นข้าพเจ้าจะเพียงว่าเรื่องของข้าพเจ้าเป็นอย่างไรท่านก็
 รับไปพิจารณาถกเถียงกัน อีกข้อหนึ่งทว่าถ่วงและข้าพเจ้าแสดงเพื่อตั้งเขตไว้หนัก
 เพื่อถกท่าน เห็น ด้วยแล้ว ต่อไปท่าน ขอไปรายให้หน่อย ลงไปหน่อย ประเดี่ยงก็ได้
 ข้อที่ข้าพเจ้ามาเด็งคองกับท่านราษฎรเกษมมีการศึกษาอื่น ก็ยังถึงขนาด
 ไม่มีความรู้ถึงขนาดคนหนึ่งไม่ได้ คือเมื่อเราภักจะเป็นประชาธิปไตยเราเห็น
 ชนชนไม่พิน จะเรียกว่าสภาผู้แทนหรือไม่ก็ตามเราเห็นไม่พิน แล้วเราได้มีภว

เด็กต่างโดยราษฎรสำหรับส่งไปโรงเรียนหรือส่งมาดูแล เราจะต้องคอย
 หลังไปอย่างอื่นอีกไม่ได้ และเราพูดได้พูดใจด้วย ในที่สุดท้ายอย่างไรราษฎร
 ก็ต้องเลือกส่งมาดูแลจนยังค้างอยู่ เกี่ยวกับ พระมหากษัตริย์ เด็กต่างส่งมา
 เพราะฉะนั้นก็จะว่า ราษฎร ยังไม่มีความรู้และราษฎร มาเลือกน้อยไปมาเลือก
 มากไปละไปอย่างนี้ก็ได้แต่พูด เมื่อพูดแล้วผลที่สุดเป็นอย่างไร ถ้าเราให้
 ราษฎรเลือกราษฎรก็ต้องเลือก แต่ข้าพเจ้าว่าหากัน คนไม่ใช่ความจำเป็น
 ต้องรับเขาเหล่านั้น อย่างน้อยส่งมาตั้งเป็นประชาธิปไตยโดยราษฎรจะต้องเลือก
 กัน ให้เขาเลือกเขาก็ต้องเลือก แล้วอีกส่วนที่จะหรือไม่ก็เด็กต่างเขาเห็นดี
 ของเขา เมื่อเช่นนั้นเราจึงรับกันตั้งกันอย่างเดียวกันก็คิด เพราะว่าหากันนั้น
 เราฟังไม่ได้ ข้าพเจ้าว่าผู้ที่เป็นสมาชิกของรัฐสภาเมื่อได้อภิปรายและเมื่อ
 เห็นเหตุของข้อนี้ว่าความรู้อันของราษฎรยังต่ำอยู่ ราษฎรไม่รู้จักศึกษาไม่พอเป็น
 หน้าที่ของงานที่จะต้องไปแก้ไขข้อนี้ของทางอื่น ไม่ใช่แก้ไขข้อนี้ในรัฐธรรมนูญ
 ญกว่าราษฎร ไม่มาเลือกตั้ง ก็ควรให้การศึกษากับราษฎร หรือราษฎรไม่รัก
 ควรหาวิธีเป็นประกาศหรือตั้งสอนราษฎรควรกระทำในทางของนั้นแทนนั้นแหละเมื่อ
 เราพูดกันไป เป็นธรรมดาเมื่อพูดกันนานวันเข้า คนที่ฟังบอกจำพูดไปวัน ๆ
 เวียน ๆ ซ้ำ ๆ ซาก ๆ ก็จำเป็นต้องพูดเพราะว่าสำคัญ ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็น
 ประธานฯ ไม่ใช่พูดไม่ได้ เราต้องฟังของทุกคนก็ต้องซักถามบ้าง ทนเมื่อ
 ท่านพูดวัน ๆ เวียน ๆ แล้วข้าพเจ้าจะต้องเดินไปด้วยดีเถิด คือเดินไปด้วย
 ขอบปลัดขอยอดท่านจะล้มหลักข้อใหญ่เดียวว่า รัฐสภาเป็นผู้ควบคุมฝ่ายบริหาร
 ท่านอภิปรายอย่างไรข้าพเจ้าต้องเดินข้อที่ท่านว่า ท่านทั้งหลายไม่ได้ แล้ว
 คุณมีสภาเป็นส่วนหนึ่งของรัฐสภา ทำไมจะไม่ให้มันมีเสียงในการที่จะให้
 รัฐสภาเข้ามามีการบริหารประเทศ ทำไมเราให้สภาเดียว มีแต่สภาเดียวเพราะสภา
 เดียวคือสภาสูงไม่มีวุฒิสภา การเป็นดังนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าจะดีขนาด
 ไม่ให้วุฒิสภามีส่วนมีเสียงไม่ได้ควบคุมรัฐสภาเลย ในเรื่องนี้ข้าพเจ้า
 เห็นว่า ไม่ถูกต้อง เรื่องรัฐสภาเป็นผู้ควบคุม ท่านในคณะฝ่าย

ที่เห็นว่าเมื่อ วุฒิสภา มีส่วน ร่วม ในการ ที่จะให้ ความ ใจ วางใจ ใน คณะ รัฐมนตรี แล้ว ก็ ควร จะ เพิ่ม ให้ มี ส่วน มี เสียง ใน การ จะ ให้ เกิด วิกฤตภายใน รัฐมนตรีด้วยกันก็ขอพูดเพิ่มอำนาจนี้ คือว่าทำไปก็มีเหตุผลอยู่อย่างหนึ่ง เพราะว่าเมื่อให้เขาได้แล้ว ก็ต้องมีเสียงได้ แต่สำหรับ ความเห็นส่วนตัว ข้าพเจ้า ๆ ก็ยังไม่อยากจะมีอำนาจที่จะให้วุฒิสภาเข้าไปร่วม ในการที่จะให้ คณะรัฐมนตรีออกจากตำแหน่ง เหตุไรที่ข้าพเจ้าว่าอย่างนี้ ทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้า สันนิษฐานว่าวุฒิสภาอาจจะมีส่วนอำนาจบ้าง ก็เพราะเหตุว่าข้าพเจ้ามาดำรง ถึง ก็เพราะข้าพเจ้ามาครองตัวเหตุที่วุฒิสภานั้นไม่ถูกยบ ก็เมื่อถึงจะ ใหม่ส่วนไม่ได้หรือ เพราะฉะนั้นเมื่อตัวเองไม่ถูกยบก็จะให้อำนาจได้รัฐบาล จะเป็นกระไร ก็อันต่างกันก็ยอมรับกับสภาผู้แทน ซึ่งรัฐบาลอาจจะดู ความเห็นให้ยบได้ ก็เมื่อเช่นนี้สภาผู้แทนมีเหตุผลก็อาจจะเบ็ดเสร็จไปไม่ได้ ไรรัฐบาลได้ คือถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน ถ้อยที่ถ้อยมีอำนาจ ต่างฝ่ายต่างให้ได้ กัน อีกฝ่ายหนึ่งก็ได้คิดว่าถ้อยถ้อยคนละเดิม ที่ข้าพเจ้าพูดนี้ มีใช้พูดเมื่อว่า มีอำนาจพิจารณาด้วยกันแล้ว วุฒิสภาจะไม่มีส่วนออกเสียงหรือร่วมด้วย ถ้าหากว่าเราขังร่วมประชุมด้วยกันเป็นการแน่นอน ทั้งนี้วุฒิสภาก็มีเสียง เข้าร่วมในการให้ความใจวางใจหรือไม่ใจวางใจก็ได้ เมื่อเราขังร่วมกันอยู่ แล้วว่าถ้าหากแยกกันประชุมแต่ละฝ่ายแล้วละก็ ทั้งข้าพเจ้าว่าไม่เข้าใจที่จะทำได้ ทั้งที่ข้าพเจ้าจะได้อธิบายต่อไป มีสมาชิกผู้หนึ่ง เห็นว่าขอให้ ๒ สภาด้วยกัน ประชุม แต่ไม่ให้วุฒิสภามีเสียงในการลงมติ นี้ก็เป็นความคิดอันหนึ่งไปใน ทางปรานีประนีประนอม แต่ข้าพเจ้าก็ยังไม่เห็นสอดคล้องด้วย เพราะเมื่อไปร่วม ประชุมแล้วควรจะมีอำนาจเท่าเทียมกัน เมื่อไปร่วมแล้วไม่มีอำนาจเท่าเทียม กันแล้วจะไปร่วมกันทำไม แยกกันประชุมดีกว่า หรือด้วยเหตุผลดังกล่าว มาแล้ว ข้าพเจ้าใครจะถือโอกาสแสดงความคิดเห็นของท่านคือหาทั้งหลายแล้ว ในทางปรานีประนีประนอม โดยยึดถือเขาฝ่ายกลาง คือว่าเห็นที่จะประชุมร่วมกัน เพื่อให้ความ ใจวางใจแก่คณะรัฐมนตรีนั้น ก็เสนอ ให้แยกประชุมแต่ละสภา รัฐบาลต้องแสดงนโยบายเพื่อรับความ ใจวางใจคือสภาผู้แทนแล้ววุฒิสภาด้วย ที่

ข้าพเจ้าแยกข้อให้ท่านระลึกรู้ว่าเพื่อที่จะให้โอกาสแก่สมาชิกผู้แทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตาม
ภาคภูมิ เมื่อเราแยกออกมาเสียแล้ว มีเสียงตามภาคภูมิ โดยที่เสียงของ
ผู้มีสัมภากงหนึ่งหรือจำนวนเท่าไรก็ตาม ไม่ไปตั้งอำนาจในการที่จะร่วมประชุม
ของสภาผู้แทน ที่ข้าพเจ้าถนัดจนข้าพเจ้าก็พร้อมในทางส่วนคดี ข้าพเจ้าพร้อม
ที่จะส่งสัตถ์ตั้งวาน และทำอย่างใจกว้างขวาง ดัง ๆ ที่ข้าพเจ้ายังอยากจะ
ให้ผู้มีสัมภามีสติ แต่สำหรับข้อนี้เราถ้อยอย่างที่ยกปรายมาแล้ว ข้าพเจ้า
พร้อมที่จะส่ง แต่ทั้งนี้ถ้าหากว่าออกฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายตรงกันข้ามจะได้ทำใจ
กว้างขวางและเห็นใจผู้มีสัมภาม่าง เมื่อฝ่ายเราส่งสัตถ์เราก็เห็นว่ากันไหน
ควรจะเป็นของท่าน เราควรยื่นดีให้ ท่านเมื่อพิจารณาที่ไปของอำนาจผู้มี
สัมภาก็ให้ไม่ สมบูรณ์ก็ควร ที่จะใจกว้างขวาง ก็ขอควรที่จะพิจารณาให้
ผู้มีสัมภามีสัมมัติเสียงได้ตามควร สรรพรวมความแล้วตามฉุการที่ข้าพเจ้าเสนอ
นี้ สภาผู้แทนย่อมใช้อำนาจอย่างเด็ดขาด ในการที่ให้ความไว้วางใจหรือ
ไม่ไว้วางใจในคณะรัฐมนตรี แต่อย่างไรก็ตามวิชนผู้มีสัมภาก็ยังมีอำนาจที่จะ
ซักถามอภิปรายโต้แย้งในนโยบายที่รัฐบาลแถลงที่ขอรับความไว้วางใจในการ
จะบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งข้าพเจ้าถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุดเพื่อที่จะให้
ผู้มีสัมภาก็ได้มีโอกาสสอบถามไต่ถาม โดยตั้งกระทู้ถามหรือว่าโดยการอภิปราย
หรือที่เรียกว่าเบเนรชดคิเบต หรือแสดงความเห็นไว้อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ
ภายหลัง ถ้าหากว่าเมื่อ การไม่ได้ดำเนินไป ตาม นโยบาย ที่ รัฐบาลได้แถลงไว้
คือคำถาม การอภิปรายที่วามันประโยชน์เท่ากันเป็นทางที่ช่วยเหลือของสภ
ผู้แทนซักฟอกรัฐบาล และเมื่อผู้มีสัมภาก็ได้ซักฟอกรัฐบาลรายงานที่ปรากฏ
แล้ว และขอเหล่านั้นก็ปรากฏต่อราษฎร โดยทางหนังสือพิมพ์หรือรายงานกิต
ว่าผู้มีสัมภาก็ตั้งซักตั้งเกิดขึ้นไร ในการที่รัฐบาลแถลงนโยบายเห็นด้วยและ
ไม่เห็นด้วยอย่างนี้ แต่ท่านก็จะเห็นด้วยกับข้าพเจ้าว่าถ้าเพียง ข้าพเจ้าขอ
เพียงเท่านี้ก็ไม่น่าจะซักข้ออะไร เพราะเราไม่ได้ไป คอสมปัด Compad ออ
อย่างหนึ่งว่าตั้งคำถามด้วยกันในการที่รัฐบาลมาแถลงนโยบายนี้ เมื่อเราได้
อภิปรายเสร็จดังนั้นแล้วเราอาจจะแสดงความเห็นอย่างไรก็ได้ แต่ขอเพียง

ความเห็นว่ามีแต่เร็กซ์แต่ใช้ผ่านไปหรือมีฉนวนนี้ แสดงให้เห็นให้เห็นการทักท้วง แต่ไม่มีการลงมติใจดวงใจหรือใจดวงใจ ซ่อนข้าพเจ้าให้ทางกับสภาต่าง อยากรู้ให้ทีเดียว และจะเห็นว่าข้าพเจ้าคิดว่าคนจะยื่นเข้าไปจะมีประโยชน์อะไรเมื่อแถลงนโยบายทักท้วงไม่มีประโยชน์ ให้สภาต่างอ่านคนเดียว สภาต่างมีตามเราไม่มีตาม แต่ท่านอย่าถามว่าคำทักท้วง จึงจกทักท้วงเดียว คนทักท้วงคน สภาของชาติได้ทักท้วง ข้าพเจ้าไม่ต้องอ้างถึงต่างประเทศ ท่านไม่คอยชอบต่างประเทศ ก็เลยจะหาว่าข้าพเจ้าเป็นนักเรียนอังกฤษอังกฤษมาอ้าง แต่ข้าพเจ้าทำเขาทำกันอย่างไร เขาเรียกว่าเยเนอราลด์คัมเบต โดยเขาไม่ลงมติเช่นอื่นเคยขอเอกราช เขามอบว่าเยเนอราลด์คัมเบต ในครั้งนั้นเขาแสดงเห็นด้วยหรือบางทีเขาทักท้วงไม่เห็นด้วย แต่แล้วก็ไม่มีการลงมติ แต่ท่านอย่าถามว่าการ ทศวรรคกิด หรือคุณสภาในกาลภาย หน้ากิดได้ทักท้วงรัฐบาลไปนั้น จะเข้าหุประชาชน ได้มีโอกาสดำเข้าหุประชาชน แต่ว่าถ้าท่านทั้งหลายเห็นว่าเป็นเราไม่ควรพูดเสียเลยอย่างนั้นไม่ผ่านปรารถนาอะไร ๆ คือพูด แล้วเราอยู่ในปรารถนาแต่ตั้งกิดของพูด ท่านจะมาห้ามไม่ให้เราพูดอย่างไรได้ เหมือนนั้น ต้องเข้าหุประชาชนเป็นแน่นอน เข้าหุสมาชิกสภาผู้แทนตนเอง ถ้าท่านไม่เห็นด้วยกับเร็กซ์แล้วไป แต่ถ้าหากว่าเห็นด้วย เห็นด้วยกับอำนาจที่เราขอมาให้ท่านแล้ว ท่านเป็นคนใช้ ท่านเป็นผู้พิเศษ ใช้พิเศษเกิดถ้าเห็นด้วยกับเราในการที่เราจะแสดงความคิดเห็นอย่างไรได้ แม้ว่าสภาผู้แทนจะไม่ใช้พิเศษ ข้าพเจ้ามีตัวอย่างหยกๆ ดำหรับในรัฐสภา แต่อย่าให้จารโนเป็นรายละเอียดยไปเลย พอเขียนท่านลัทธิ มีรายหนึ่งได้ผ่านสภาผู้แทนไปแล้ว พอถึงคุณสภาสมาชิกหลายคนได้ทักท้วงอย่างจริงจังไม่ยอมให้ผ่านไป คือรองกันอยู่เป็นเวลานาน ในภายหลังรัฐบาลนครทอนไม่ได้มารับรองว่าถ้าจะร้อยสี่หมื่นกิดอง มาทำตั้งหนึ่งในกรุงเทพ มาแทนที่ นเมื่อรับรองอย่างแล้วการมีรองนั้นท่านเห็นว่ามีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ในเวลานั้น คนเราก็คือได้เวลาทักท้วง

หรือได้รับบททองมานานครึ่งเดือนหนึ่ง บางทีในเวลานั้นเราคิดแน่นอนว่า
 ต้องทำแต่เมื่อผู้มีดีมาทัก มีหลายคนที่ก็เอาไปครองคู่ก็จะคิดได้ว่า ย่อจะ
 เสียเงินในเวลานั้น บ้านเมืองจะเสียเงินมากก็รอเอาไว้ก่อนไม่ได้หรือ แต่ใน
 ที่สุดแล้วก็จะได้ซึ่งข้าพเจ้าไม่อยากจะเดบหรือตก เพราะผู้มีดีกำหนดขึ้น
 ควรจะได้รับมีความซมเขยตลขคนผู้ตักก็จะได้รับค่าซมเขย เพราะว่าถ้า
 จะทักเท่าไร ถ้าฝ่ายผู้ทักเขาไม่ฟังก็ไม่ได้ประโยชน์ แต่คนซมเขยซมคนก็
 จะทักและซมผู้ตัก เราเห็นแล้วว่าเพียงทักเท่านั้นก็เป็นประโยชน์ เพราะ
 ฉะนั้นท่านอย่าว่าเป็นการเขยเขยเลย ขอให้สังเกตว่าในกิจการอันจะความ
 แบบไหนก็ตามเถอะ แต่แบบไทยที่ข้าพเจ้าเสนอนั้นเป็นแน่และดีนั้น มีครึ่งหนึ่ง
 ต้องแสดงต่อ ๒ สภาตามรัฐธรรมนูญเก่า ในรัฐธรรมนูญเก่าเหมือนกัน
 ให้แสดงต่อสภา แต่ไม่ประชุมร่วมกันการอย่างนั้นขอให้ท่านคิดดู ถ้าเรามี
 รัฐสภาวิบูลจะก่ออะไรซึ่งเป็นการใหญ่ ก็คือว่ามีหลักคือโรที่จำกัด
 มาแสดงการต่อรัฐสภาจึงจะเป็นการเคารพ แต่ที่ท่านลงนักคือ จะแสดงแค่
 สภาเดียว อีกสภาหนึ่ง คงเข้าที่เดอะไฮด์ล อีกอย่างหนึ่งเมื่อวิบูลมีอะไร
 ก็ต้องมาแสดงต่อสภาต่าง และก็ต้องไปแสดงต่อสภามาร่วมในการทำสัญญา
 เรื่องราว แล้วเมื่อมาถึงสภามาร่วมกันการชักใช้ได้เพียงกันเป็นการที่เราได้
 ทำอยู่แล้ว แต่เป็นเรื่องนามทับทิม ในการที่วิบูล เรามารับราชการ ของ
 ประเทศ นั้นเป็นเรื่องสำคัญที่สุดคือในเรื่องการที่จะให้เราเป็นผู้รับ แล้วทำไม
 เราจึงไม่ได้รับสภาได้มีส่วนร่วมรับด้วย หรือได้มีการตามหรือมีการชักใช้
 ได้เพียงด้วย ท่านพูดงประโยชน์ที่เราจะได้ แม้หากจะเป็นการเสียเวลาใน
 การเขยนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าจะเป็นการได้ประโยชน์แล้วแม้จะเสียเวลาไปบ้าง
 ก็ยอมจะเห็นว่าการเสียเวลาเช่นนี้ได้ประโยชน์มากกว่า สมาชิกสภาผู้แทน
 ตามที่ข้าพเจ้าได้สังเกต ดูแต่ที่ใดก็เห็น ขงกับ การเมืองมา ๑๕ - ๓๐ ปีแล้ว
 ที่ข้าพเจ้าร่วมมากับสมาชิกแทน และมาเป็นวุฒิสภา แต่ว่าข้าพเจ้าพอใจ ที่
 ข้าพเจ้าไม่ได้มาร่วมในสมาชิกวุฒิสภาเบอร์ ๗๑ เขาต้องการเบอร์ ๗๐

ได้สั่งแต่งตั้งมาชิกสภาผู้แทน ไม่ใช่เป็นภวติ ข้าราชการในข้อเท็จจริง โดยมากเกี่ยวข้องกับชกตามในเรื่อง ทกขันธ์ของ ราษฎร ในจังหวัดคนละ ที่เป็นพรรษัน คือเข้ามาใกล้เขตนี้ นี้เกี่ยวกับเขตของตน เกี่ยวกับส่วนปลัดย่อย แล้วชกชกตามว่าสะพานซ่อมแล้วหรือยัง หรือยังไม่ได้ซ่อมแล้วก็เกิดอะไรกัน มันเป็นเรื่องของโรเกิต โดยเฉพาะไม่ค่อยจะถาม โดยคำถามอื่น ๆ ส่วนคุณสมภารก็โดยมากก็ถามโดยทั่ว ๆ ไปแล้วแต่ในนโยบาย เพราะว่าจุดมิสกาไม่ได้ขยักกัด ขยู่ในเฉพาะเขตชกชกตามโดยทั่ว ๆ ไป แล้วมีบางคนเห็นจุดมิสกาถามถึงเรื่อง ขยู่กตัวอย่างยอ ๆ สักอันหนึ่ง เช่นบอกว่าอังกฤษกับอเมริกา ทำสัญญากันจะระทบกระเทือนประเทศไทยบ้างไหม บางคนพบกับข้าพเจ้า ๆ กับบอกว่า ทำไม่ปลัดย่อยให้จุดมิสกาถามก็ว่าอย่างไร นี่คือแปลว่ากระหึ่มนี้คนไม่เคยถาม คือมันเป็นเรื่องแปลกประหลาดที่ไม่ค่อยจะถามกัน แต่บังเอิญสำหรับข้าพเจ้าก็ได้รับมาได้รับดีกว่าไม่เสียหายอะไรเลย เพราะเหตุว่าถ้ารัฐบาลเห็นเอาเสียหายเขาก็ไม่ตอบ เขาบอกว่ายังไม่พร้อมที่จะตอบก็ได้ แต่การที่คุณสมภารมาชกชกตามก็ทำให้รัฐบาลไม่พึงพอใจ คือจะต้องไปสะกิดสะเกาเขามาตรวจดูว่าเป็นการเสียหายจริงหรือไม่จริง ซึ่งข้าพเจ้าก็ไม่ว่าอย่างไรท่านก็อยู่แล้ว ก็ตอบได้ง่าย ๆ ถ้าไม่รู้จักจะไปค้นกันขึ้นมาแล้วก็ตอบได้ ถ้าตอบได้แล้วจะอย่างไร แล้วอีกอย่างหนึ่งเมื่อได้คำถามโดยทั่วไปอย่างนั้นจะต้องเป็นการทำให้รัฐบาลต้องคอยระวัง คือเขาจะต้องคอยเตรียมตัว ประเด็นถ้าไม่รู้อะไรก็มาชกชกตามในเรื่องการทั่วไปในข้าพเจ้า เข็มให้ฟังว่า ๆ คือโดยลักษณะของกรรณาราชการ เรื่องกรรณาราชการ คุณสมภารราชการมากสำหรับเรื่องความชำนาญ แต่จุดนี้ผู้แทนนั้นเป็นเรื่องที่กล้าแข็ง เพราะฉะนั้น ๒ ของคณะมาร่วมกัน มีคิดว่าที่จะเอาความกล้าแข็งอย่างเดียวกับผู้แทนขยู่ แต่มีท่านสมภารผู้หนึ่งคิดว่าเห็นว่าบัญญัติขาดดินทองใจว่า ท่านสมภาร ก็เห็นด้วยกับ ข้าพเจ้าว่า บัญญัติขาดดินทองใจควร เพราะฉะนั้นผู้แทนจะเป็นบัญญัติขยู่ก็ควรให้จุดมิสกาเป็นผู้ใดก็ได้หรือผู้หนึ่งมาเรื่องที่ตั้งสภาผู้แทนได้ชกชกตามรัฐบาลในนโยบายต่าง ๆ

ก็จะอาจจะหลงลืมไปจากบทพิสูจน์ไป เมื่อมาถึงจุดนี้ถ้าเราจะได้เริ่มหรือ
 ให้ข้อสังเกตได้แต่เมื่อเราได้ให้ข้อสังเกตแล้วก็จะเป็นประโยชน์แก่กันทั้ง ๆ ที่
 ประชาชน และ ตลอดจน ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง เท่ากับ ๒ ถ้าได้ข้อด้วยกัน
 ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ขัดแย้งอย่างไรเลย แต่ความเข้าใจของข้าพเจ้านั้นเห็นเหมือน
 ทยากจะเห็นสักทั้ง ๒ ร่วมกันคือทำงานร่วมกัน ไม่ใช่จะขัดแย้งกันรวมความ
 ว่าในการที่รัฐบาลจะเข้าบริหารงานนั้นอย่างน้อยก็ต้อง แลกเปลี่ยนนโยบายให้วุฒิสภา
 ทราบด้วย และให้โอกาสซักถามการอธิบายได้ตามสมควร โดยที่ถ้ารัฐบาล
 ก็เป็นฝ่ายควบคุมเหมือนกัน ข้าพเจ้ามีความเห็นอย่างนั้นขอเสนอเป็นข้อสังเกต
 ให้ท่านทั้งหลายเห็นอย่างไว้ก่ดตั้งแต่บัดนี้ ข้าพเจ้าก็ขออภิปรายแต่เพียง
 เท่านั้น

สมาชิกในประชุมปรวมมือ

๑๑.๒๐ น.

นายอินท สิงหนตร : ข้าพเจ้าขอก่อนท่านประธาน
 ทอดมาอภิปรายให้เราฟังและรู้ดีกว่าเราได้ความรู้อะไรหลายข้อ แต่ว่าข้าพเจ้า
 ก็ได้ ร่วมกับท่านในการที่ร่างรัฐธรรมนูญ คราวนั้น เหมือนกัน แล้วยกขึ้นที่ท่าน
 เขาคำพูดนั้นมาก คือว่าการที่วุฒิสภาได้มีอำนาจให้ควมไว้วางใจรัฐบาล
 แต่ว่าถ้าผู้แทนเป็นฝ่ายที่จะเข้า รัฐบาลออก ก็เป็นคำที่ ผิดกันไป ขณะนั้น ว่าห
 มงกุฎท้ายมังกร และเวลานั้นเหมือนว่าเราจะทำสิ่งในสิ่งที่เป็นที่ต้องกฎหมาย
 มังกรออกครึ่งหนึ่ง ซึ่งถ้าหากว่าเป็นเช่นนั้นก็จะเป็นเรื่องเดียวใจ และเดียวใจ
 ตลอดไป ข้าพเจ้าว่าญัตตินี้สำคัญและใหญ่เป็นญัตติที่สำคัญจริง ๆ เพราะ
 เหตุว่าถ้าหากว่ารัฐบาลลงมติไปในทางที่ทำให้สภาวุฒิสภามีอำนาจในการ
 ไว้วางใจและไม่ไว้วางใจรัฐบาลแล้ว ข้าพเจ้าก็แทบคิดว่าการร่างรัฐธรรมนูญ
 ของเรามีเกมเสียแล้วก็อย่าไม่น่าจะวางค้อนไปสัก แต่เราจะวางอีก ๒-๓ ข้อ
 นอกอำนาจถวายพระมหากษัตริย์ให้พระมหากษัตริย์ทรงกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง

ใต้อันที่แทนเห็นจะเป็นการเพียงพอ เพราะเหตุว่าเราจะพูดกันไม่อย่างไรก็ตามเราก็ไม่เห็นว่าเราจะมาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อให้เป็นประชาธิปไตย และประชาธิปไตยนั้นเราก็คงจะไม่ประชาชนทั้งหลาย มีส่วน มีเสียงใน การปกครองบ้านเมือง ถ้าหากว่าเรายอมให้สภาผู้ซึ่งพระมหากษัตริย์เป็นผู้ทรงเลือกตั้งทั้งหมดแล้ว เขามามีส่วนในการ ตั้งรัฐบาลได้แล้ว และมี ส่วนใน การได้รัฐบาลอีก เราก็หมดอำนาจที่มีอยู่ อำนาจที่มีอยู่กันมาได้กันไปหมดแล้ว การที่สภาผู้ได้ตั้งมติดกันแล้วว่า ยอมให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้ทรงเลือกตั้งสภาผู้ทั้งหมด และให้เลือกตั้งการตอชดไปคือย่นหนักแปลว่าเราเสียอำนาจไปทรงหนึ่งแล้ว แต่ว่าในเหตุผลที่เราพูดกันว่าเหยียบยั้งเท่านั้น เพราะฉะนั้นในการที่ถ้าหากว่าเป็นสภายังแล้ว ก็แปลว่าเราได้ตกลงใจตามเดิม แม้ว่าเราจะเสียไป ๕๐ เปอร์เซ็นต์ก็ไม่ใช่ไร แต่ถ้าหากว่ามีอำนาจตั้งรัฐบาลทรงรัฐบาลได้ให้ความไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ ก็แปลว่าเราได้อำนาจอธิปไตยไปทั้งหมดแล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกถึงความเข้าใจนี้คนนั้นก็มั่งอยู่ ความเข้าใจผิดนั้นคืออะไร ก็คือว่า ท่านสมาชิกผู้มิได้กำหนดท่านเคยอภิปรายในชั้นเมื่อวันก่อน ท่านบอกว่าจะเลิกแต่การเมืองแล้ว แต่ว่าในชั้นพระมหากษัตริย์อยู่ ๆ ท่านถอนหลังมั่งอยู่ พระมหากษัตริย์ก็ได้เลือกตั้งท่านขึ้นมาแล้ว ท่านจะชักอำนาจท่านอย่างไรได้ ท่านมาถึงตอนเลือกตั้งนายกรัฐมนตรี ท่านผู้นั้นก็อาจจะคิดว่าใครเป็นผู้เลือกตั้ง ท่านต้องคิดว่าใครเป็นผู้เลือกตั้ง ก็ใช้ในนามของพระมหากษัตริย์เป็นผู้เลือกตั้งนายกรัฐมนตรี ท่านจะมีความเข้าใจผิดซึ่งพระบรมราชโองการไม่ได้ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่าวิตกใน เวลาต่อ ๆ ไป คือซึ่งพระบรมราชโองการไม่ได้ ก็จะเป็นเรื่องที่น่าสงนมาก ทนอีกข้อหนึ่งที่เราพูดกันมามากแล้วว่า พระเจ้าแผ่นดินนั้นทำอะไรไม่ได้ เพราะฉะนั้นในการมีคดีสภาทุก ๆ ครั้งก็มีพระบรมราชโองการในการเปิด ซึ่งเราเรียกกันว่า เคาะกิ่งงิ้ว (The King's speech) การเปิดซึ่งนั้นเป็นธรรมเนียมที่พระเจ้าแผ่นดินพูดที่หนักแปลว่าเป็นนโยบายของรัฐบาลก็เดินไปทางนั้น ถ้า

LIRT

หากว่ามีกร เขาได้มีคย งามทุก ๆ ครั้ง ด้ภาวณิ เป็นย เด็ดกตัง กัจะต
พระบรมราชโองการไม่ได้ แต่ก็มีกรไว้วางใจเดิม ๆ อย่างนชาฟเจ้า
คิดว่าควรระคิด ท่านดำริทักพูดไปเมื่อกัน ได้บอกว่เราแยกอำนาจไม่
เด็ดขาด คือให้มทั้งดียงตภา ไม่ใ้ตตภาเคียว กัควรระเขาเท่ากัน และท่าน
พูดว่า มตตตภา จิตตตตตเท่ากันไม่เหมือนกัน แต่ชาฟเจ้าก็ทว่าทุก ๆ ดึง
ไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันทั้งหมตก็เคียว คือว่าชาฟเจ้าจะไม่พูดกัว่าหมม
หรือแกอะไรด้อยอะไร ชาฟเจ้าก็แกเหมือนกัน แต่ว่าชาฟเจ้าว่ากรท้จะเข้าใจ
ว่าตภาวณิไปรู้ความกัคความอ่านความเห็นของราษฎรไม่ได้ เป็นเรื่องน
ท่านดูเหมือนว่าท่านตามกัตามกัท้ทัว ๆ ไป ก็ดูเหมือนว่าตามกัทุกถณ
ทัว ๆ ไป ถูกแต่ แต่ว่าในควมกัคความอ่านความตองการของราษฎรมีอยู่
ตมาชกตภาวณิซึ่งพระเจ้าแผ่นดินตงชน เป็นที่แน่นอนว่าไม่ใคร่เวองเรนน
ถ้าหากว่าทางตงช้อย่างท่ท่านว่าเมื่อกัน ท่านกัคงจะรู้ว่าประเทศตองกฤษ
เขาก็เออมเหมือนกัน เออมตภาวณิ เออมทตตตเคียว เออมเพราะอะไร
เพราะเหตุว่าพวกตภาวณิทง ๆ ทันนมแต่อ่านจยบียง แต่จกับียงบียงท้ไม่
ถูกกบัจิตตใจองประชาชน ไม่ถูกกบัจิตตใจองราษฎรทงประเทศ ถ้า
ประเทศตองกฤษเป็นประเทศกัไม่ต้องกรรกรษาชนบรมนเณมตถ เขากัคงจะ
เล็ดตภาวณิของเขาเหมือนกัน ก็ย่ยัดฮอพลอว่กันั้นแหละ แต่ว่ประเทศ
ตองกฤษเขากัชชนบรมนเณมอย่างเหลือเกิน ถชชนบรมนเณมจนกระทง
ว่าเมื่อก่อนไม่ใ้ชกระคาศชน ใ้ชทราย เขากัยใ้ชทรายอยู่ เพราะฉะนั้น
เมื่อเป็นเชนนตงจกัมตภาวณิแทนของประเทศตองกฤษช่น เขาเคยพูดว่อย่าง
ตภาวณินางคือตภาวณิยังคยตภาวณิไม่ยอกทำอะไร และไม่ยอกใ้ค่นอนทำ
อะไร ยอกจะเล็ดเต็มท้ แต่คคคคยชนบรมนเณม ชาฟเจ้าว่าอย่าง
เพราะเหตุไรจึงเป็นเชนน ก็เพราะเหตุว่าพวกกัไม่ทำอะไรท้จะใ้ค่นอนถกถก
ถูกใจประชาชน เพราะฉะนั้นชาฟเจ้าคคคคว่กรท้จะยอมใ้ถ่ถกนเขามมตถ
มีตงยในกรท้จะใ้ค่นอนใจหรือไม่ใ้ค่นอนใจหรือไม่ใ้ค่นอนใจ หรือแม้จะเป็น

อย่างไรก็ตาม เสนอมาเมื่อนักเขียนคือตัวชี้ คือกู้เขาไปรวม แล้วไม่ไว้วางใจ
ข้าพเจ้าก็ยังไม่เห็นด้วยอยู่เนือง ท่านพูดข้อยกข้อหนึ่งว่า ขอให้เห็นใจภูมิ
สงกา ก็คือว่าขอเพียงเท่านี้ อะไรต่ออะไร ข้าพเจ้าว่าเราแก้ปัญหาตามกันแล้ว
เราจะทำรัฐธรรมนุญคราวนี้เราจะไม่เห็นแก่คนส่วนน้อย เราจะไม่เห็นแก่ภูมิ
สงกา เราจะไม่เห็นแก่สมาชิกสภาผู้แทน เวदानเราจะทำเพื่อประชาชน เพราะ
ฉะนั้นเราจะไม่ยอมเห็นค่าใครขออย่างไรแม้แต่น้อย ถ้าหากว่าไม่เกี่ยวกับ
ประเทศชาติ เราจะไม่เห็นด้วยเพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอให้เขาอย่างนี้ คือว่า
อะไรก็ตาม เราทำเพื่อชาติเพื่อประเทศชาติ เพื่อจะให้เป็นที่ปรึกษาจริงๆ

ที่มาถึงข้อข้อหนึ่ง ที่ทุกคนมาแล้ว ข้าพเจ้าฟัง ๆ คุ ก็มีข้อรับกัน
ได้อยู่ ข้อที่รับกันคือว่า ทั้งสองฝ่ายที่โต้เถียงกันมา รับกันด้วยอย่างนั้น ผู้ที่
ให้พระมหากษัตริย์เลือกวุฒิสภาผู้รับกันชอบเหมือนกันว่า ผิดหลัก และการที่จะ
ให้สภาผู้แทนมีอำนาจมีเสียงในการ ที่จะให้ความไว้วางใจ และไม่ให้ความไว
วางใจก็รับกันว่ามีผิดหลัก ผิดหลักประชาธิปไตยจริงๆ ข้าพเจ้าได้พูดกับ
ท่านผู้เฒ่าท่านสภาวุฒิสภาหลายคนบอกว่ามีผิดหลักจริงๆ แต่ว่ามันเป็นเรื่อง
ที่เป็นประโยชน์ ข้าพเจ้าก็ยังสงสัยว่าเป็นประโยชน์อย่างไร เพราะเหตุว่า
เรายังไม่เคยมีข้ออย่างนั้น ท่านบอกว่าการเลือกตั้งคุณคุณคุณ แต่มีข้อแล้ว
บอกให้เรายอมให้รัฐบาลตั้งกติกามาให้รัฐประหารขึ้นเพื่อให้รัฐบาลตั้ง คือ
ให้ออกไปตามวิถีทางรัฐธรรมนุญก็คือว่า ข้าพเจ้าเชื่อว่าเราไม่ต้องถก
ให้ใครมาทำรัฐประหาร เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าเราควรที่จะพิจารณาเรา
ไม่ต้องถกการให้รัฐบาลยอมคำฟ้า แต่เราต้องการให้รัฐบาลออกได้โดยไม่ต้อง
ให้รัฐประหาร มีท่านผู้หนึ่งบอกว่าเดี๋ยวนี้ เราเห็นได้แล้วว่าสภาวุฒิสภา
เลือกเข้ามาพระมหากษัตริย์เลือกแล้ว ราษฎรเลือกเข้ามาถนัดจะไม่ได้คน
ค้ำช้อและทุกคนมาแต่เดิมนั้นช้อยกเว้น ท่านตั้งการ ไต่ยกเว้น ข้าพเจ้าว่า
ราษฎรยังไม่เคยเลือก อีกประเภทหนึ่งคือสภาผู้แทนหรือสภาประเภทพระมหาก
ษัตริย์เลือก เรายังไม่เคยปล่อยให้ราษฎรเลือกอย่างฟรี ๆ ดังที่ และถ้า

LIART

พระมหากษัตริย์เลือกแล้วขอให้เป็นของอย่างท่านนักเป็นการดีกว่า มีคนบอกว่าจะไว้ใจพระมหากษัตริย์หรือจะไม่ไว้ใจ แต่ว่าถ้าถามราษฎรเขาก็บอกว่าจะไว้ใจใครมากกว่าอย่างนั้น ถ้าอย่างนั้นเราอดทนสักทีหรือควางรัฐธรรมนุญแล้วไปถามกันหรือให้ หนังสือพิมพ์ หาสิทธิหาเสียง มาแล้วใคร จะเป็นฝ่ายชนะ แต่ว่าท่านก็ไม่ทำขอเวราร่างรัฐธรรมนุญเพื่อเป็นประชาธิปไตย แล้วเมื่อเป็นประชาธิปไตยแล้ว ขออย่าให้ผู้ที่ประชาชนไม่ได้ เลือก เข้ามามีสิทธิ์ มีเสียงเลยทีเดียว ชาวเจ้าเห็นอย่างนี้

๑๑.๓๐ น.

นายหยุด แสงอุทัย : ตามที่ผมได้เสนอมาขอให้ประชุมร่วมกันไม่ให้ตั้งมติ มีคนได้ฟังท่านเจ้าพระยาศรีฯ อภิปรายแล้วผมขอถอนข้อเสนองานของผม เพราะเหตุว่าข้อเสนอของเจ้าพระยาศรีฯ ดีกว่าแล้วควรถอนข้อเสนองานอภิปราย ชาวเจ้า เห็นด้วยกับ เจ้าพระยาศรีฯ ก็ขอว่า เป็นประโยชน์มาก แต่ว่าเราต้องไม่ทำอะไรในการจัดลง มติถึงกับผู้แทนภายหลัง ดูมติสภาได้อภิปรายแล้ว ก็จะต้องให้การอภิปรายในสภามีชีวิตชีพล้างคือมีการฟ้องในทางประชาธิปไตยขอให้ได้พูดและ ขอให้ได้โต้แย้ง เหตุผล แล้วต่อไป การร่วมมือกันกับประชาชน ผู้มีชาติ ตามที่ท่านเจ้าพระยาศรีฯ พูดเป็นหนักดี ตามที่ท่านพระยาศรีฯ ได้อภิปรายถูกต้องแล้ว และผมเห็นว่าเป็นการดีแล้วเพราะเป็นสายกลางด้วย ขอเชิญชวนให้ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องได้ร่างรัฐธรรมนุญด้วยสายกลาง หรือให้วุฒิสภาได้ทำประโยชน์ด้วยการให้สัตยาบันผู้แทนของเรา เพราะวุฒิสภาย่อมประกอบด้วยบุคคล ซึ่งเราเห็น แล้วว่าเป็นผู้ที่ เคยทำ คุณงาม ความดี และมีความรู้ ได้ผ่านการงานมามาก และก็เป็นทรมารบงกชว่าเราอดทนต้องถ่วงฟังความเห็นของผู้ที่มีความรู้ ด้วยเหตุนี้ผมจึงขอถอนข้อเสนองานของผม

นายเทพ โชติณัฐ : ความจริงครั้งแรกข้าพเจ้านึกไม่เหมือนกัน แต่เมื่อฟังท่านประธานฯ แล้วใจดี เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วข้าพเจ้า

LIRT

คิดว่าบ้านเมืองจะอยู่ร่มเย็นเป็นสุขก็เมื่อเราพร้อมกันได้ ข้าพเจ้าเห็นด้วยใน
ข้อนี้และขอเสนอให้ลงมติ

มีสมาชิกรับรอง

ทำการแทนประชาชน ฯ : มีผู้เสนอขอให้ลงมติและมีสมาชิก
รับรองถูกต้องแล้ว

ม.จ. มงคลอุดม ชยขำกูร : ข้าพเจ้าสงสัยว่าขอให้ลงมติว่า
อย่างไร

นายเทพ โชติมนุชิต : เพื่อให้การลงมติสะดวกเข้า ผมขอ
เสนอว่าควรจะต้องเป็น ๒ ประเด็นว่า จะเขาอย่างท่านประชาชน ฯ หรือจะเขา
อย่างอื่น

ทำการแทนประชาชน ฯ : ข้าพเจ้าคิดว่าเรื่องนี้มีเป็น ๓ ฝ่าย
ด้วยกัน ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าควรที่จะให้ความไว้วางใจแก่คณะรัฐมนตรี ควรให้
สมาชิกมาร่วมด้วยเป็นรัฐสภาเพื่อลงมติให้ความไว้วางใจ หรือมาร่วมเป็น
รัฐสภาเพื่อลงมติไม่ให้ความไว้วางใจ อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าไม่ควรให้เข้ามา
ร่วมด้วย และไม่ควรมีมติสิทธิในการลงมติ แต่มีอีกท่านหนึ่งคือท่านประธานฯ
เห็นว่าไม่ควรให้อุทิสภามีมติ แต่ควรที่จะให้ รัฐบาลไป แถลงนโยบายใน
อุทิสภาเพื่อให้โอกาสสมาชิกอุทิสภาในการที่จะซักไซ้ไฉ่ถึงระดับข้อตั้งเกิด
เพราะฉะนั้นในการลงมตินี้ ข้าพเจ้าคิดว่าควรตั้งอย่างนี้ ในการให้ความ
ไว้วางใจกับรัฐบาลนั้นจะให้อุทิสภามีส่วนด้วยหรือไม่เสียก่อน ถ้าหากว่าไม่
ควรมีให้มีส่วนแล้วมีเหตุก็ไม่มีต่อไป แต่ถ้าหากว่ามีส่วนด้วยก็จะพิจารณา
ว่าจะให้มีเพียงใด เพียงแต่จะให้อุทิสภาได้รับการแถลงจากรัฐบาลหรือให้
มีส่วนลงมติกด้วย นี่เป็นประเด็นที่ ๒

นายโชติ คุ้มพันธ์ : ข้าพเจ้าคิดว่าเพื่อให้ง่ายเข้าขงให้ลงมติอย่างหนักแน่น ก็ควรจะถามอย่างที่ท่านประธาน ฯ เสนอหรือไม่ว่า หรือถ้าไม่เขาเดี๋ยวจะเขาอย่างไร

นายอินท สิงหนตร : ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านประธาน ฯ คงเห็นด้วย ขออย่างนั้น

นายเทพ โชติณัฐ : ข้าพเจ้าขอเสนออย่างที่ท่านเจ้าว่าและอย่างที่คุณโชติ ฯ ว่าเหมือนกัน คือขอให้ตั้งประเด็นอย่างนั้นเพราะมันง่ายตามคนแพ้เดี๋ยงเขาอย่างอื่น ถ้าไม่อย่างนั้นเดี๋ยงปัญหาขงมาก

พระยาศรวิสารวาจา : ผมเห็นด้วยกับสมาชิกผู้เกี่ยวข้อง คือคุณเทพ ฯ เสนอมา เวลาที่ประธาน ฯ เสนอมา การเสนอประธาน ฯ ไม่ใช่มีตั้งรวม ไม่มีตั้งคนตีเบทต่างหาก แต่ประธาน ฯ ตั้งได้อย่างนั้นจะว่ากันอย่างไร ถ้าเราจะเขาอย่างนายเทพ ฯ เสนอมาว่าจะเขาอย่างประธาน ฯ เสนอมาหรือว่าจะเขาอย่างอื่น ถ้าเขาอย่างนั้นทั้งหมดเรื่อง

หลักการแทนประชาชนสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : ขอตั้งญัตติว่าในการที่จะให้ความใจจางใจแก่รัฐบาลนี้ จะให้รัฐบาล ไปทดลองนโยบายในคุณสภาด้วยหรือไม่

๑๑.๔๐ น.

เจ้าพระยาศรวิสารวาจา : เมื่อตั้งกรว่าเจ้าเป็นแค่ว่าแสดงความเห็น เพราะจางไม่ทราบว่าจะได้รับคำรับรองขงอย่างนั้น แต่ทงเมื่อได้รับคำรับรองจากท่านแล้ว ข้าพเจ้าขอเสนอญัตติที่เดี๋ยงอย่างนั้น ข่านาจขงคุณสภาในขง ก. นั้นให้เปลี่ยนแปลง คือในการที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายเพื่อขอความใจจางใจจากรัฐสภาเพื่อบริหารราชการแผ่นดินนั้น ให้สภาผู้แทนและคุณสภาต่างแยกกันประชุมและให้อภิปรายได้อย่างเต็มที่ เว้นแต่

LIRT

การประชุมของวุฒิสภานั้น เมื่อเสร็จการอภิปรายแล้วจะแสดงความเห็นของ
ตัวอีกที แต่ไม่มีการลงมติไว้อย่างไรหรือไม่ไว้อย่างไร "

ทำการแทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ข้าพเจ้าเห็นว่าใน
การตั้งประเด็นเช่นนั้นมันยาก จะตั้งข้อ ๆ ว่าใครจะเห็นด้วยอย่างเจ้าพระยา-
ศรีธรรมราชเชษฐ์ อย่างนั้นไม่ใช่ยุติ เมื่อเช่นนั้นผมคิดว่าให้ลงมติอย่าง
ที่กล่าว คือในการไว้อ่างใจแก่รัฐบารณนั้นจะได้วุฒิสภามีส่วนร่วมด้วยหรือไม่
นี้เป็นหลัก ถ้าหากว่าเห็นว่าไม่มีส่วนแล้วก็ตั้งไป ถ้ามีต้องเด็มนักมัน
เพียงไรก็ตามในข้อหลัง ข้าพเจ้าคิดว่าอย่างนี้ดีกว่า

นายโชติ คุ้มพันธ์ : คือจะเอาอย่างท่านประธาน ฯ เสนอมาจะ
ปฏิบัติตามญัตติท่านประธานสภา ฯ ว่าจะเอาอย่างนั้นหรือไม่ ถ้าไม่เขาก็
เอาอย่างอื่นก็ได้ เขาก็นั้น ๆ ท่านประธาน ฯ บอกว่าจะเอาตามญัตติของ
ท่านประธาน ฯ เสนออย่างนั้นพอแล้ว

ทำการแทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : จะเอาอย่างไรท่าน
บอกว่าการแถลงนโยบายนั้น ให้รัฐบาลแถลงต่อสภาผู้แทนครึ่งหนึ่งแล้ว
ไปแสดงต่อวุฒิสภาอีกครึ่งหนึ่ง แต่ว่าในการแถลงวุฒิสภาได้ชี้กถามแล้ว
ตั้งข้อสังเกตแล้วไม่มีสิทธิลงมติ ข้าพเจ้าจะตั้งประเด็นที่ตั้งยาวอย่าง
จะเอาหรือไม่ ท่านจะตั้งประเด็นที่ตั้งไว้อย่างนี้ แต่ถามว่าเหมาะ
หรือไม่ ถิ่นนี้จัดการท่านจะเขียนให้โดยอย่างน้อยก็ตาม ก็เขียนจะเอาตาม
ญัตติท่านประธาน ฯ เสนอหรือไม่ ถ้าเขียนจะให้ยาวอย่างไรก็เขียนได้

ทำการแทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ขอความเห็นที่
ประชุมในการตั้งประเด็นนั้นต้องฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นควรจะต้องว่าเอาอย่าง
ที่ประธาน ฯ เสนอหรือไม่อันหนึ่ง อีกอันหนึ่งข้าพเจ้าคงจะเห็นความต้องญัตติ
คือญัตติแรกว่าในการให้ความเห็นไว้อ่างใจแก่รัฐบาลนั้นควรจะให้วุฒิสภามีส่วน
ร่วมด้วยหรือไม่ ถ้าหากว่าวุฒิสภาดังมติว่าไม่สมควรตั้งแยกตั้งไป ถ้างงมค
ว่ามีส่วนด้วยแล้วข้าพเจ้าจะถามคือไปว่ามีส่วนแต่ไหนเพียงไร ก็ถ้อยนั้น

เองข้าพเจ้าจะขอมติว่าจะเอาอย่างไร จะเอาอย่างที่ท่านประธาน ฯ เสนอหรือ
จะเอาอย่างที่ข้าพเจ้าน่า ข้าพเจ้าขอเสนอญัตติอย่างนี้

หลวงประภคมนตรีสาร : คำว่ามีส่วน ข้าพเจ้าสงสัย เพราะ
ที่ข้าพเจ้าเสนอในการไว้วางใจ หมายความว่าลงมติ เพราะว่าที่จริงตามที่
ท่านประธาน ฯ ได้เสนอว่าให้วุฒิสภายกไปขายได้แต่ไม่มีมติขึ้น ความจริง
ข้าพเจ้าไม่มีส่วน เป็นแต่เพียงว่า ข้าพเจ้าแสดงความคิดเห็น มีส่วน ให้ความ
ไว้วางใจ ข้าพเจ้าเห็นอย่างชัด แต่จริงไม่มีส่วน และข้าพเจ้าเห็นอย่างชัดให้เรื่อง
ง่ายเข้าอย่างประธาน ฯ ว่าขอหากไว้วางใจเด็ดขาดอยู่ที่คณะผู้แทน วุฒิสภา
เป็นเพียงข้อถามได้แต่ความจริงไม่มีเหตุผล

ทำการแทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ข้าพเจ้าไม่
อย่างไร จะให้ลงมติอย่างไรก็แล้วแต่ส่วนมากอย่างนั้น แต่มีสมาชิกไม่
เห็นด้วยในการตั้งมติดังนั้น จึงขอยกจะขอญัตติว่าญัตติแบบนี้จะเอา
อย่างไรกัน

นายอินท สิงหนตร : ข้าพเจ้ามีความเห็นอย่างหลวง
ประภคมนตรี ว่าแต่เห็นอย่างท่านประธาน ฯ การที่ญัตติของท่านประธาน ฯ
ให้ให้โดยที่ท่านประธาน ฯ ถูกตั้ง คือเคยจนวุฒิสภาไม่มีส่วนอย่างที่ว่า
แล้วทำไมเอาอย่างที่ท่านเจ้าคุณศรี ฯ เสนอ ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยเอาอย่าง
ท่านประธาน ฯ ว่าคือเราเขียนชัดแล้ววุฒิสภามีส่วนหรือไม่มีส่วนเพียงใด ถ้า
ไม่มีก็ไม่มีแล้ว

ทำการแทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ข้าพเจ้าจะถาม
ความเห็นที่ประชุมว่าจะตั้งญัตติประการใด ข้าพเจ้าเห็นว่าญัตติจะตั้ง
๒ ข้อ ข้อ ๑. จะถามว่าในการให้ความไว้วางใจรัฐบาลนั้นจะให้วุฒิสภามี
ส่วนด้วยหรือไม่ ถ้าหากว่ามีส่วนแล้วจะทำอย่างไรต่อไปหรือให้มีส่วนนั้น
ให้มีส่วนลงคะแนนด้วยหรือไม่ หรือเป็นแต่เพียงถามรัฐบาลเท่านั้น ให้เป็น
ญัตติอันหนึ่ง ทันทักอันหนึ่งจะเอาอย่างเจ้าคุณศรี ฯ รวมเข้าเป็นข้อหรือเป็น

เป็นผู้ยื่นข้อร้อง ข้าราชการขอ ให้ตัดสินว่าจะเอาตามญัตติที่ ๓ หรือไม่ ผู้ใด เห็นว่าจะเอาตามญัตติข้อที่ ๓ โปรดยกมือขึ้น

นายอินทร สิงหนคร : มีหลายคนไม่เข้าใจ

ทำการแทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ในการตั้งญัตติ เพื่อดงมติ มีอยู่สองประเด็น ก็คือว่าข้าพเจ้า มีความเห็นว่า ควรจะดงมติว่า

๑. ในการให้ความไว้วางใจแก่รัฐบาลนั้น ควรจะให้ผู้มีสัมมัตตด้วยหรือไม่ ถ้าหากว่าไม่ควรมีสถวน ก็นั่งไป ถ้าหากว่า มีสถวนแล้ว ก็จะต้องถามว่า คือในข้ออื่นหนึ่ง มีผู้เสนอ ว่าควรจะทำนั้น ๆ คือจะเอาอย่างท่านเจ้าคุณศรี ธรรมมาธิเบศเสนอหรือไม่ เป็น ญัตติที่ ต้องขอ ให้ที่ประชุมเถียงว่าที่ประชุมจะ เอาหนึ่งหรือจะเอาสอง ผู้ใดเห็นว่าเอาอย่างหนึ่ง โปรดชูมือขึ้น

มีสมาชิยกยกมือ ๖ คน

ทำการแทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ผู้ใดเห็นว่าควร จะเอาตามข้อ ๒ โปรดชูมือขึ้น

มีสมาชิยกยกมือ ๒๓ คน

ทำการแทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : เป็นอันว่าข้าพเจ้า จะตั้งประเด็นในการในที่ จะให้ความไว้วางใจแก่รัฐบาลนั้น ควรจะให้เป็นไป ตามที่ เจ้าคุณ ศรีธรรมมาธิเบศเสนอหรือไม่ ถัดจากคือให้รัฐบาลไป แถลง ในวุฒิสภา ให้วุฒิสภามีมติสัมพันธ์ที่จะถามได้และตั้งข้อตั้งเถียงได้จะเอา อย่างหนึ่งหรือไม่ ผู้ใดเห็นควรจะให้เป็นไปตามที่ท่าน โปรดชูมือขึ้น

มีสมาชิยกยกมือ ๒๘ คน

ทำการแทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดชูมือขึ้น

มีสมาชิยกยกมือ ๓ คน

ทำการแทนประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : เป็นอันว่าในการที่ จะให้ความไว้วางใจแก่รัฐบาลนั้นให้รัฐบาลแถลงนโยบายทั้ง ๒ สภา คือสภา

ผู้แทนมีสิทธิที่จะอภิปราย และลงมติ ส่วนผู้มีสิทธินั้น มีสิทธิแต่เพียงว่า
อภิปรายและตั้งข้อสังเกต แต่ไม่มีสิทธิลงคะแนน

ที่ประชุมปรบมือ

นายเทพ โชติณัฐิต : ข้าพเจ้าขอทำความเข้าใจว่าร่วมถึงการเปิด
อภิปรายทั่วไปด้วยหรือไม่

ทำการแทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ตามที่เจ้าคุณศรีฯ
ข้างเดเพราะแต่ในการที่รัฐบาลจะเข้ามาบริหารราชการเท่านั้นไม่รวมถึง สภาจะ
เปิดอภิปราย

พระยาสุวิภพศักดิ์ธรรมพิลาศ : ผมอยากขอข้อมความเข้าใจ
อย่างเดว่าพูดว่าสภาต่างจะลงมติได้บ้างใจหรือไม่ได้บ้างใจภายใต้ผู้มีสภา

ทำการแทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ขัั้นนี้ยังไม่ได้พูด
กัน ในการที่รัฐบาลจะขอความได้บ้างใจจาก ๒ สภานั้น จะมาสภาต่าง
ก่อนหรือสภาต่างก่อนยังไม่พูดกันเป็นรายละเอียด ถ้าตกลงอย่างนี้ข้าพเจ้า
คิดว่าสภานั้นจะมอบให้กรรมาธิการไปเพื่อที่จะพิจารณาว่าควรจะต้องในสภา
ไหนก่อน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เวลาเหลือน้อยแล้ว

นายเทพ โชติณัฐิต : ขอให้พิจารณาต่อไป

หลวงประภอบนิตินสาร : ข้าพเจ้าคิดว่าเพื่อแก้ความข้องใจของ
สมาชิก ข้าพเจ้าขอเสนอว่าเราพิจารณากันแล้วเรื่องรัฐบาลเข้าหรือออก
ก็ว่าถึงเรื่องนเดียวกัน ข้าพเจ้าคิดว่า ๓ นาทีก็เสร็จ

นายเทพ โชติณัฐิต : ความจริงความประสงค์นี้สภาคงไม่คิดใจ
เพราะรัฐธรรมนูญชั่วคราวก็มีอยู่แล้ว การเปิดอภิปรายเป็นอย่างไร ข้าพเจ้า
ขอข้อมความเข้าใจ เพราะเวลาเข้าเวลาออกจะเป็นอย่างไรจะได้ทราบ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ถ้าท่านจะได้ฟังคำอภิปรายของ
ข้าพเจ้าก็เป็นการเรียบร้อยในตัวแล้ว ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยในการที่จะเพิ่มให้ผู้มีสภา

LIART

มีอำนาจรวมในอันที่จะได้รัฐบาล แต่ว่าตามที่เป็นอย่างนั้น ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย เวลานี้ยังไม่พูดกันถึงเรื่องให้วุฒิสภาเข้าร่วมได้ แต่ตรงกันข้าม ข้าพเจ้าเห็นความมีผลของอำนาจข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย เวลานี้ยังไม่ได้พูดกันในอันนี้ ยังไม่ได้อยู่ในประเด็น คงเป็นไปตามเก่าไปก่อน ถ้าเสนอเขาอย่างนั้นข้าพเจ้าว่าอันนั้นไม่มีปัญหา

นายโชติ คุ้มพันธ์ : ขอเสนอให้ลงมติ เอาสั้น ๆ ท่านอภิปรายมาพอแล้วไม่จำเป็นต้องชี้แจงเหตุผล และถ้ารัฐธรรมนูญชั่วคราวกำหนดว่าวุฒิสภาไม่มีสิทธิเบ็ดเสร็จอภิปรายได้ ข้าพเจ้าขอเสนอให้ลงมติ

พระยาอรุณการวิชัยนิพนธ์ : ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีปัญหาว่าวุฒิสภาลงคะแนนไม่ได้โดย ค่อนข้างไม่มีปัญหาอะไร แต่สงสัยอยู่หน่อยว่าตอนเช้าของรัฐบาลเกี่ยวกับการอภิปรายและในตอนเบ็ดเสร็จอภิปรายนั้นทำได้อย่างไรด้วยกันหรือไม่ นี่เป็นข้อสงสัย คือว่าการที่วุฒิสภาจะลงคะแนนเวลาออกกันไปไม่ได้ ข้าพเจ้าเชื่ออย่างนั้นสงสัยว่าจะต้องอภิปรายหรือไม่

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช : เรื่องนี้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะเสนอขอประธานฯ ต้องการในการที่จะไว้วางใจให้ไปแสดงในวุฒิสภา แต่ก็ให้มีการยื่นเนอรัลด์กับข้าพเจ้าเข้าใจว่าในระหว่างเวลาที่รัฐบาลแถลงนโยบายวุฒิสภามีสิทธิ แต่การได้วุฒิสภามีสิทธิไม่ได้ หรือยื่นเนอรัลด์ กับได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นไม่จำเป็นอย่างไรในการที่จะไว้วางใจ ไม่จำเป็นแล้ว

นายเพียร ราชธรรมนิเทศ : เรื่องที่ด้านคดีเหมือนจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นไปหน่อยแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าบางครั้งคดีในการที่จะชกถามอะไรก็ได้ แต่ว่าในการที่จะรวมไว้วางใจหรือไม่นั้นมีภัยอยู่แก่วุฒิสภา ถ้าว่ารัฐบาลจะยุบสภาผู้แทนในเมื่อไม่ไว้วางใจเสีย โดยเขาบอกว่าเขาทำเพื่อประเทศว่าเขาถูกหรือส่งกำลังแทนถูกถ้าในกรณีนั้นส่งกำลังแทนกลับไปแล้ววุฒิสภายังคงอยู่ทันเราเลือกตั้งใหม่ ถ้าเขาเลือกตั้งเข้ามาวุฒิสภาจะหงายหลังเพราะว่าไปรวม

กับเขาไม่ไว้วางใจ ^{นี้} ทัศนเขามาใหม่ดูผิดสภาพก็เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่า
ดูผิดสภาพไม่ควรจะเข้าไปร่วมไว้วางใจในการเบียดเบียนประชาชน

๑๑.๕๖ น.

นายหยุด แสงอุทัย : ที่จริงไม่น่าจะเป็นปัญหาต่อการที่จะไว้
วางใจรัฐบาลเท่าที่ท่านประธานฯ ได้แสดงมาแล้ว ถูกแต่ก็ยังไม่มีความชัดเจน
เหมือนสภาผู้แทน แต่ว่าในหัตถ์รัฐสภาหรือสภาผู้แทนเนรอตคัมเบตซึ่งไม่
ควรเกี่ยวข้องในการเบียดเบียนทั่วไป โดยเหตุนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นปัญหา
ต้องปัญหาซึ่งสภาควรระมัดระวังด้วยต่อไป ในเรื่องอื่นซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการ
ต่างประเทศจะไม่ให้ดูผิดสภาพเหมือนเนรอตคัมเบตได้หรือไม่

นายอินทร สิงห์เนตร : การที่จะให้ดูผิดสภาพส่วนในการที่
เอารัฐบาลออกด้วย ข้าพเจ้าเข้าใจว่าท่านผู้เสนอคนแรกคือ ม.ร.ว. เสนีย์
ปราโมช เขาหลีกเลี่ยงไปความจริงทำไม่ได้ ดูเหมือนท่านจะทำได้ ที่จริงดู
ในหัตถ์แต่ก็ทำไม่ได้เลย การเอารัฐบาลออกไม่ใช่เบียดเบียนทั่วไปคือว่า
อะไรก็ได้ เช่นเสนอบัญชีขายข้าวเหนียวมะม่วงก็แล้วทำให้สภาดูผิดสภาพเข้าไป
นั่นทำไม่ได้อยู่แล้ว นั่นข้อหนึ่ง ข้อข้อหนึ่งคือว่าการที่จะเบียดเบียนทั่วไป
จะเชิญดูผิดสภาพเขาไปนั่งฟังหรือจะไปเบียดที่ดูผิดสภาพเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้เหมือนกัน
เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าคิดว่าขออย่าเอาหัตถ์ขึ้นมาใช้พร้าหรือหรือ อย่า ตีพรว้า หรือ
เพราะฉะนั้นขออย่าใส่ข้อนี้ ข้ออย่าให้ดูผิดสภาพเกี่ยวข้องในการที่จะให้เอา
รัฐบาลออกข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย

ประธานสภาฯ : ที่จริงถ้าจะว่าตามความเห็นข้าพเจ้าก็อยากจะ
แสดงความเห็นตามอุดมคติของข้าพเจ้าหวังใจว่าสมาชิกผู้หนึ่ง ที่บอกทำให้
สมาชิกอื่นได้ตั้งสติไม่ได้ ตามวิธีการของข้าพเจ้าตรงตามหลักการ
ว่ามื่ออยู่ ๒ ข้อ ก็คือว่าเนรอตคัมเบต นั้นไม่ใช่แค่รัฐบาลเขาอย่างเดียว
เราอาจจะเนรอตคัมเบต เมื่อไรก็ได้ เนรอตคัมเบต คัมเบตทางกับกระทุ

ถามนี้ทีเดียว กระทั่งตามซีกกัน ๓ ทิศแล้วกันไป แต่เมื่อเรื่องสำคัญมีปัญหา
ต่างประเทศหรือปัญหาอะไรสำคัญที่รัฐบาลแสดงศักดิ์หรือภูมิสถาอาจะไม่มีรับ
รองมีจำนวนซึ่งจะได้กำหนดไว้ ไม่ใช่มาเขียนเนอแตร คัมเบท กันเล่น ๆ
เมื่อมีรับรองกันสมควรแล้วก็มีเขียนเนอแตร คัมเบท ก็ได้ แต่เขียนเนอแตร
คัมเบท เขาไม่มีมติไว้ใจหรือไม่ไว้ใจเลย อันนี้ข้าพเจ้าว่าควรให้ภูมิสถา
คงมีอำนาจเท่าเทียมกับสภาผู้แทนราษฎร คือในด้อมเขียนเนอแตร คัมเบท
ข้าพเจ้าเห็นว่าสภาผู้แทนยังใช้เขียนเนอแตร คัมเบท น้อยไป ตามข้อสังเกต
ของข้าพเจ้าเพราะไม่มีประโยชน์ในการชักจูง คอม ๑ หนักแต่ถักกัน แต่
มีปัญหาดำคัญควรจะให้มีรับรอง เขียนเนอแตร คัมเบท ข้อใดข้อหนึ่ง การจะ
เขียนเนอแตร คัมเบท ตามญัตติใช้ว่าควรรัฐบาลออก นี่ท่านเจ้าข้า
เมื่อกับปรายเพื่อจะไต่รัฐบาล นี่ก็ตั้งออกชักริมออกว่าควรจะลงมติไว้ใจหรือไม่
ไว้ใจ แต่เขียนเนอแตร คัมเบทนี้ ไม่ใช่ให้ได้ และคงไม่เห็นข้าพเจ้า ๆ ก็เห็น
พ้องกับท่านว่าในส่วนที่เป็นคดีที่รายของที่เราเข้าใจกันคือคดีปรายไต่รัฐบาล
ออก นี่ภูมิสถาไม่ควรถือความเต็มใจลงรวมที่จะไปร่วมด้วย ข้าพเจ้า
ขอเขียนเนอแตร คัมเบทเท่านั้น ส่วนสภาต่างก็มีไปเข้าใจกันว่า เขียนเนอแตร
คัมเบทต้องไต่รัฐบาลออกไม่ใช่ บวกร่างอาจะได้ ที่มีความเห็นข้าพเจ้า
ในส่วนนี้เฉพาะที่จะไต่หน้าเราไม่ไหว แต่เราอภิปรายของเรา เมื่อมีปัญหา
สำคัญในอารักขาประเทศหรือการตกลงเรื่องเขียนเนอแตร คัมเบทได้ เราให้ข้อ
สังเกตไว้ก็เป็นประโยชน์แก่พอดชานสมาชิกสภาผู้แทน ถ้าท่านเห็นด้วยก็
เทคอ์ทอป ไม่เห็นด้วยก็งดไป เป็นประโยชน์ไม่ใช่ว่าเดินประโยชน์ในการ
ทำมติสภาจะอภิปรายเขียนเนอแตร คัมเบทนี้ แต่ไม่ใช่เพื่อจะไต่ออก นี่ข้าพเจ้า
ขอปรบความเข้าใจกับท่านสมาชิกต่างก็เห็นด้วยกับข้าพเจ้าหรือไม่ หรือ
ปรบกับความเห็นได้

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช : กรมตำรวจได้พ่วงมาในตอนที่จะเอา
รัฐบาลเข้า เขตที่ข้าพเจ้าเคยมาในคืนกับข้าพเจ้าว่าให้ส่งมาซึ่งผู้ส่งมาให้
มีตัวนอกไปรษณีย์เป็นอาชญากร จึงมีตัวที่กระไรข้าพเจ้าก็ไม่เอา เพราะไม่ทำอัน
ควรแก่โลกใบนี้ ^๒ ทนที่จะรอจนกว่าเห็นการกับคณะเข้า ข้าพเจ้าไม่คิดว่า

ว่าทำไมจะเอาแต่พระคุณ ไปเอาพระยศด้วย ซึ่งมันเย็นเนื้อแหวด คือเบบ
มันต้องมันไม่ใช่วางใจ เสร็จแล้วข้าพเจ้าก็ปฏิบัติเราไม่เคยทำ ถึงจะเอา
ใหม่ข้าพเจ้าก็ไม่รับเลย เพราะว่าเป็นการต้องเห็นด้วยกับพวก พวกที่มัน
ส่งมาผู้แทนยังอีกอันอยู่ ซึ่งมันกระจัดไปคนมันให้ตั้งนั้น และที่จะให้แต่เพียง
ครึ่งเดียวก็ยังไม่ได้อีกเลยแต่ไหน ก็เป็นการที่จะเอารัฐบาลออกก็ผู้ส่งมาก็
บอกว่าจะรัฐบาลเข้าก็ดูเรื่องมันอย่างนั้น ถ้าผู้ส่งมาได้โอกาสก็ทั้งวง
เขาคืออย่างนั้นแล้วจะไม่ไปประโกล่มหรือ ทำไมไม่ใช้ศัพท์ในกรณีเช่นนี้ ของเจ้า
ไม่เข้าใจ ถ้าจะมีใครอธิบายให้ข้าพเจ้าเข้าใจแล้วข้าพเจ้าก็จะยอม

พระยาอรรณพการบดีนิพนธ์ : สำหรับในเรื่องเย็นเนื้อแหวด คือเบบนั้น
มันเป็นเรื่องต่างหากออกไป ถ้าเราได้พิจารณาในระเบียบมวราชการว่า
จะให้มีการประชุมหรือไม่นั้นอย่างไร เราจะเอาเรื่องเย็นเนื้อแหวด คือเบบเข้ามา
ประชุมร่วมกันไม่ได้ ในทางประชุมร่วมกันในการที่จะให้รัฐบาลออกนั้น
จะให้อำนาจทางคณะมนตรีหรือไม่ ถ้าเราไม่ให้อำนาจทางคณะมนตรี ใน
การที่ปรายจะให้พลได้หรือไม่ หรือจะให้ที่ปรายในวงสภาต่างหากหรือไม่
ไม่ สำหรับประเทศ ๒ นั้นว่าประเด็นอันแรกว่าในตอนรัฐบาลเข้าผู้ส่งมา
ไม่เพียงแต่ก่อนออก ข้าพเจ้าเชื่อก่อนว่าสภาเห็นวงไม่สมควร
ให้อำนาจทางสภาคณะมนตรี อันเป็นปัญหา ๒ กล้องเมื่อให้มันถึงคณะ
มนตรีให้รวมในการพิจารณาในการให้รัฐบาลออกหรือไม่ว่าเขาเห็นว่ามี สม
ควรที่จะให้รวมเช่นนี้เอง ข้าพเจ้าเห็นว่าในการที่รัฐบาลจะออกหรือจะช
นั้นเป็นข้อสำคัญมาก ซึ่งควรจะให้มันไปตามข้อเท็จจริงที่สภาเห็นว่า
รัฐบาลจะพิจารณาการที่ปรายในข้อนี้ถ้าได้พิจารณาแล้วก็จะเห็นว่ามีวง

ตามที่กำหนดพระราชบัญญัติของใคร แต่จะได้มีใจรักดีจากใจดีของประชาชน
ที่จะมีดีการรักกันจึงเห็นว่าไม่ควรมีให้ไปจนสิ้นนึกอย่างไรก็ตามใจที่รักออกไป
แต่ที่ควรขยับขยับให้ดีขึ้นกว่าเดิมให้มีประโยชน์เสียบ้างที่คนดีได้ช่วยกัน
จะได้มีจิตใจดี ดีในแง่กตัญญูต่อชาติประเทศชาติที่รักใคร่รักใคร่ในอัน
กตอวาทย์ที่ขอความเห็นและไปมาติดต่อด้วย นี้แหละขอเป็นข้อคิด
อันมีคุณค่าอันมีประโยชน์แก่ประเทศ และขอฝากไว้กับเจ้านายไทยทุกคน

ร.ท. สัมพันธ์ ขันธะชวณะ : กระผมเห็นว่าการประมุขของ
เราในบัดนี้กำลังดีที่น้อยในอันที่ศึกษาหาความรู้ทาง
ให้ดูสภาพของบ้านเราในสภาของเรา ทางรัฐสภาเถียงกันเอง
ประธานสภาจะเอาใจเขาให้หนัก ไม่เอาตนคนเดียว ทางฝ่ายสภาแทนราษฎร
ก็มีอำนาจในเรื่องความจะโดยอย่างไร ทางวงสภาไม่เอาเรื่องเป็นอย่างไร
จะหาอย่างไรกันเมื่อที่ปรึกษาไปกลับกันมาไม่เอาใจเขาคิดให้ไม่เอากรรมวิธี
ยังมี

ห้วงประหอบนิติการ เวลาที่เราทำลงไปเป็นอันดี
โหดของพจนานุกรมจะไม่ถูก สมารึกแต่จะสมาธิขอโทษแทน
คือแต่เรียกว่าอภิปรายทั่วไป ไม่ใช่เรื่องสำคัญหรือรัฐบาลที่จะขอได้เช่น
ตัวอย่างมาแต่เรื่องถึงกับที่เรารู้จักขอใช้กันไว้แล้ว คือเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้อง
คล้าย ๆ กันจะฟังคำสมาธิที่จะตั้งนามขอใช้ก็เปรียบไม่ทำในสิ่งที่หรือว่า ขาย
หน้าอะไรที่ว่ามีชดเชยใจดวงใจ ยืนยงเป็นอันดีแล้ว คือเป็นที่ดี
ที่อาจแทนแทน คือแต่ในการที่จะให้มีรัฐบาลใหม่เมื่อรัฐบาลใหม่เป็นขึ้น
แต่อย่างสมาธิทั้งหมดไม่ใช่ความใจเย็นที่ควรจะคำพูดสมาธิ ให้ที่เห็น
สมควรเป็นของสภาผู้แทนราษฎรไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

ประธานสภาจังหวัดสุพรรณบุรี : ที่ประชุมมีมติให้ยื่นข้อ
หาทางประหอบนิติการ ก็เมื่ออภิปรายแล้ว
อันเป็นที่ถูกต้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

เมื่อสมาชิกคนใดปฏิบัติของใครก็ตามไป อย่างไปประชุมร่วมกันคืออย่าไปบน
ปากมือของใครก็ตามของใคร วุฒิสภาเป็นข้อปฏิบัติให้คงงมคติไม่ไว้วางใจไม่ได้
สภาผู้แทนของมติได้ปฏิบัติปรายได้ เหมือนมาของคดีนี้ ข่าว่าเมื่อมติของสภา
ผู้แทนไม่ไว้วางใจจะให้วุฒิสภาไปตั้งข้อตั้งเกิดขัดตามไม่ได้ ปฏิบัติของสภา
ได้ก็ควรเป็นของสภานั้น เว้นแต่ในกรณีประชุมร่วมกันจะเอารัฐบาลออก
ด้วยการ โหวตของวุฒิสภาไม่ควรถือเอาด้วย ที่พระราชา สรรพมณฑลความเป็นการ
ถูกต้อง

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : เห็นจะหมดเวลาแล้วที่ว่าข้าพเจ้า
เพราะฉะนั้นขอให้ไปตรึงตรอง แต่ในคราวหน้า ....

นายอินทร สิงหนตร : ข้าพเจ้าขอเสนอว่า พวกร่วมกันจะมีการ
ประชุม เพราะว่ามีมติสภาจะมีการประชุมทีเดียว ก็ต้องมีที่เรื่องเดียว
เท่านั้น เพราะฉะนั้นการประชุมตอนเช้าหรือจะเอาตอนไหนก็ได้

หลวงประกอบนิติสาร : คุณอินทร ข่า เห็นจะเข้าใจผิดไปหน่อย
เพราะมีเรื่องใหญ่ของวุฒิสภากอยู่ และเขาจะต้องถกเถียงกันถึงสามชั่วโมง
ก็ได้

- นายอินทร สิงหนตร : นั่นตอนบ่าย
- หลวงประกอบนิติสาร : ตอนบ่ายละซี
- พระยาปริยัติานฤเบศร์ : มีชวระอันหนึ่งดังตมา

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : บางที่ท่านจะไม่ค่อยมาประชุม
เพราะว่าเมื่อตอนบ่ายจันทุกก็ยังมีการประชุมกัน

นายอินทร สิงหนตร : ข้าพเจ้าไม่รับที่ว่าตอนเช้าอันนั้น เพราะ
กระนั้นข้าพเจ้าก็ขอขยับขึ้น

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : จะประชุมตอนเช้าไม่ยอม
ประชุมจะขอเพิ่มพิเศษตอนบ่าย เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอขยับเพิ่ม
พวกร่วมนี้ แม้จะขยับขึ้นก็ได้ ข้าพเจ้าจะขอเลิกจากที่ประชุม

ผู้ใดเห็นว่าการจะมีการประชุมในวันพรุ่งนี้ก่อนเช้า โปรดประชุม
มีสมาชิกยกมือขึ้น ๑ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ที่ไม่เห็นด้วย โปรดประชุม
มีสมาชิกยกมือขึ้น ๑๑ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้เห็นว่าควรมีการประชุมใน
วันพรุ่งนี้ก่อนเช้า ๑ เสียง ผู้ที่ไม่เห็นด้วย ๑๑ เสียง เป็นอันว่าไม่มีการประชุม
ในวันพรุ่งนี้ก่อนเช้า เลิกประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๑๐ นาฬิกา

คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

นายเกษม บุญศรี	นายเจริญ บัณฑิตโร	ผู้ตรวจรายงาน
ขุนคลังศึกษากร	นายประเสริฐ บัณฑิตคุณศรี	..
พ.อ. กำนัน จำนงภูมิเวท	นายประสิทธิ์ ศรีสุชาด	..
นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์	นายสุรินทร์ อังพลากร	..
หลวงองค์คณาวิรักษ์	นายสุชนันท์ จิตรกถัก	..
	นายศิริ มนต์โคตรเดชะ	..
	นางสาวอารวิรัตน์ ชูบุญ	..
	นายเด็ก จาวูณี	..
	นางโสมเจตา อังพลากร	..
	นายพิพัฒน์ เอกะโรหิต	..
	นายสงวน เขียวพงศ์	..

LIRT

๘๐๖

นางสาวนันทนา ชานุมรัมย์	ผู้ตรวจการ
นางสาวผาณิต ศีตกรณะ	„
นายโชค คุปตะวาที	„
นายอุดม พงษ์สงัดฉาย	„
นายประทีป ศึกษามัย	„

นายหยุด แสงอุทัย
เลขาธิการสภาข้าราชการ

ศิริธรรมาธิเบศ
ประธานสภาข้าราชการ

Legislative Institutional Repository of Thailand